

ROM

Mi iya Pol siya om Korin hir nwowin mi siya ta yokwowa ha wɔnkikin iikamim om Rom hiranim simiiramɔn mi siya yokwowa kimidiniya wig ira Fibi dapiya saiir hauugi mi ya saeya kimidiniya iikamim naingwo tibmiiyim Judamiyim mi Judami tani ikim simiir ini hauuu. Siya tariigina minam warar nɔnkin wɔnkika iikamim Judamiyim mi iikamim Juda iikam tani ikim naingwo tibmii karamae nwowim dimin biyeki naokingugunankaiyim sima Jisis siiraramar naingwo tibmii iskiyim mi simiirin wi wadie siyar nwoki owaiginuim Adi Komii saikan. Jisis siya paeyin hiiniya nironinkinin siirin krimiirsi naokin rirmiia krimiir nwowaiginuwim dimin biyeyim simiirsi. Moses siir siyu komiiyin iikam imiirin wi rirmiia siya nwowaiginu rani. Nɔngaka. Biyan Inkam Komii Jisis Kraiis siiram naingwo tibmii sasairga iikam ima nwowana wadie.

Ta yokwowa mi whiekakim Adi Komii siya nɔmbinim aposel Pol siya mɔriiyam simiir boinka

¹ Kara Polkin ta yokwowa iikamim om komii Rom kimiiram wɔnkika. Kara Jisis siir miyan inkamkin mi kariirin aposel inkam siya nokmwɔn okwo haiginugin mi kariirin siya bidi yɔmbinin Adi Komii krimiir Wanin siir yai wɔn kibiya saiir boinmimauuwam iikamim simiir.

² Bidi, bidiniyarin Adi Komii siya bidi yɔmbinin ti siir yai miyik miyikim iikamim simiir

boinmimauuwim. Mi ti profet kamim sima yai win kibiya saiir hai mi sima yokwo komiia dimin whirki kimbu karamae nwowiya saiir winki. ³ Ta yai win kibiya saeya Adi Komii siir yinisimin Jisis Kraiis siir yaiga, krimiir Biyan Inkam Komiiyin. Siya inkam kingin yopiiga naokainakin mi siya Devidni isidin Juda simiir hiranki nitkin. ⁴ Adi Komii siya bidi yisiimauuin, siya inkam ara rani. Mi siya krimiirin dimin kirie whira yisiimauu iya siya siirin ie hirankin hidninsiin idwowin. Jisis siya Adi Komii siirgisiiirar yinisimkin Adi Komii siya siirin mansi tirkin siir naeyuun dimin whirki bi kimbugin. ⁵ Adi Komii siya kariirin Jisis Kraiis siir kirieniyin minam nimbingin ti dimin taeminim Jisis Kraiis siya tirim simiir aposel inkam nwowim. Mi siya kariirin minam nikropkikin simiir boinmimauuwamin iki iikamim hinda tinda nwowim mi iikamim Juda iikam tani ikim sima wi siir yai imiirar nwoki aingwo tibiimiyim mi siir yai imiiram nwoki wakaeyoknam. ⁶ Adi Komii siya iikamim om komii Rom hiranim kimiirim wara bidi yimbinin mi siya kimiiram bidiyar mi ikiunan, kima Jisis Kraiis siir yinisim timi inkin o.

⁷ Mi kara ta yokwowa iikamim om komii Romanim Adi Komii siiram naingwokwonanaeyim kimiiram asi winkika. Mi siya kimiir bidi yimbinin kima siir iikamim. Kara minam naingwowi, krimiir Adi Komii mi krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraiis sowa wi krimiirar nwoki tirim dimin miyikim mi naingwoyimiyok mi nongwomamaer aei aka. Iriig.

Pol siya om komii Rom hiran iikamim simiir

kigam naingwokin.

⁸ Kara biyyin pi ta yaiya sair niki boini: Hinda tinda sima kimiirin hinina haigiririr boini, kima Adi Komii krimiir Wanin siiram naingwo tibmiiyan iikamkim. Mi Jisis Kraisi siir inig iirin kara kimiir asi boin wadieki Adi Komii siir. ⁹ Kara Adi Komii siir mi aiir mriiyyin mi kariir kwoin komiyyin ina yaingwokiyyin siir Yinisimin siir yai win kibi aiir boinmimauum. Mi Adi Komii siya ina ninokninkin kariirin inokinokin siyar whinkinsiis haiginuwikin iya nhwo kara kwisboiniyim. ¹⁰ Mi inokinokin kara Adi Komii siiramar sriigin, siya kariir whinkinsiis haiginuwim mi ii nhirim kara siyugaki nuwi kimiiram in wa nwoki itim kimiir kiginin. ¹¹ Kariir kwoinin kimiir nini kignakiyamin ina naingwokinin mi kara dimin miyikim kimiir hauuwam mini, Adi Komii siir naeyiu ieya hauuwim mi ti dimin hiriinanin wi kimiir nwoki whinkinsiis haiginuwi kirie kima nwowim. ¹² Saeya hininga, kimiir naingwo tibmiiya saeya kariir kinsiis haiginuim mi kariir naingwo tibmiiya kimiir mi kinsiis haiginuim. Mi ti hiriinan siyuin siya wi krimiir whiekakar nwoki kinsiis haiginu irkakim.

¹³ Ti nomiiyauim kara ha naingwowi kima ti inokninkin ii whiekakim kara kimiir kigamar naingwowi kariirin dimin whirki nipiyaokii rani. Kara iikam nhirim Juda iikam tani simiir bidi whindiriraerar in mi sima ini naingwo tibmiiyan inkamkin ywowim. Mi kara kimiirin hiriinan whindiriraerarimar naingwokin. Mi iriipi hiriinan kimiir waraurin wi naekaka niki owim.

14 Adi Komii siya kariir b̄idi ȳimbin̄in siir yai w̄in k̄ibiya saiir boin̄m̄imauūim nu Grik h̄iran iikam̄im dim̄in taem̄inki naokingugunankaiȳim m̄i iikam̄ n̄h̄ir̄im nu wh̄iran̄im dim̄in taem̄in karamaeȳim simiiram m̄i iikam̄im n̄inokn̄ink̄in wh̄iekak karamaeȳim simiiram warar. 15 M̄i t̄i dim̄in h̄iriinan̄im, kara iikam̄im om komii Roman̄im k̄imiiram̄in simiirsi nikwokr̄imkr̄ipnaniyam t̄irk̄in Jis̄is Kraiis siir yai w̄in k̄ibiya saiir warar nanaakn̄ink̄īiȳim. Iriig.

Ta Kraiis siir yai w̄in m̄īiȳika saeya k̄ir̄iekaka.

16 Kara ta Kraiis siir yai w̄in m̄īiȳika saiirsi b̄i n̄ididḡin. N̄īngaka. Dimusi rani, saeya Adi Komii siir k̄ir̄ieka, iikam̄im wakaeyoknam m̄i ha nāngwo t̄ibm̄īiȳim simiir wh̄ink̄insiisi. Ta yaiya saeya b̄īi Juda iikam̄im simiir h̄iriir yam m̄i m̄hōīiya saeya Juda iikam̄ tani simiir h̄iriir yam. 17 M̄i Kraiis siir yai w̄in k̄ibiya saeya kr̄imiir n̄isiimauuga Adi Komii siir ȳip̄ik̄i h̄in̄ina n̄isiimauūin siya dim̄in wh̄irk̄i b̄i k̄imbuḡin siya dim̄in m̄īiȳik̄im kr̄imiir dir̄iraerar̄im simiir. M̄i siya iikam̄im kr̄imiir̄in dim̄in wh̄irk̄i k̄imbu karama inkam̄ asi dap̄k̄im m̄i iikam̄im kr̄ima w̄i ir̄ipa m̄h̄īi kwōin sāika n̄ink̄in owi. Adi Komii siir yaiya saeya h̄in̄ina bōinka, ta k̄imiir nāngwo t̄ibm̄īiya saeyar dapi k̄imiir̄in Adi Komii siir wh̄wonkam̄ idan, dim̄in wh̄irk̄i b̄i k̄imbuḡim m̄i k̄ima w̄i omwaiya waiyayokiyoki. Siȳu wh̄ir karamaeka. N̄īngaki, n̄īngakīinga. Iriig.

Ta yaiya iikam̄im Adi Komii siir yai aiir haimriȳīim simiir siȳu imiir bōinka.

¹⁸ Adi Komii siya ninomor kou hir nidwowa siir om iir. Mi ta siir io yaiya saeya wi nimprio rani saeya wi idowiiya nimbini iikamim digiumii siir yai aiir haimriiyuim simiir mi iikamim dimin biyie tiriiyim ta Adi Komii siir yai win miyikina ini simar ikworimdinukiya. ¹⁹ Dimusi rani, Adi Komii siya bidi yisiimauuin siir dimintaemin whiekakim simiirin mi sima wa pi sibgu inokninkinin. Mi Adi Komii siya simiirin bidiyar sibgu isiimauuin. ²⁰ Bidi bidiniyarin Adi Komii siyar nonkwokwowim digworaekwo whiekakim simiir mi ta iya saiir hirankar nitiyokiyokiiya mi tisi tariinanar namwoniin. Mi iikamim ti digworaekwowim siya diriraerarim simiirin ha pi kigninokninkinim mi sima Adi Komii siirin ha pi yinokninkinsasaeyin ti digworaekwo imiirsiyar. Ya hinginga, sima digworaekwo whiekakim Adi Komii siya nonkwokwowim simiirin wa kigi mi sima siir whwonkamim wi kig rani. Mi sima wa nwoki kigninokninkinim siir kirie komiia inokinok nwoyokiyokiiya saiirin. Mi sima hinginga boin karamaeka, krima Adi Komii siir bi ninokninkinkim mi krima siir inig iirin wa hainan tani. Ninginga. ²¹ Sima ina ninokninkinim Adi Komii siya ina nwowin mi sima hinginga naingwo rani, siya Adi Komii kingingin mi sima siir inig iir bi hainanikim mi siir bi boin wadiekim. Ninginga. Simiir kwoinim pi whaowaekim mi simiir kwoinim miyik bi nwokim. Sima habwhaowaenan nwokim. ²² Simiir kwoinim ha naingwowi sima digworaekwo whiekakim simiir bidi yinokninkin digim. Ninginga. Simiir kwoinim ini habwhaowaenan ywowim. ²³ Mi

sima Adi Komiiyin naonam karamae nwowiyin digiumii siir haimriiyugim mi sima siir inig bi hainankim. Mi sima kimidiniya diminim inkamkar nonkwokwowyim simiir inig imiir hainan ti uruwai, siyaowai, ipiyin, mi it mi mipug minim mi wraisupai wraisupai ikim.

²⁴ Mi Adi Komii siya simiir haiburgigin mi simiirin, simiir siyu biyeyin siya kiyainamkim. Mi sima siyu biyeyin siiram nikwokwo nanaeikin, iraka nwiraka iripa piu nwowamin.

²⁵ Mi ti hiriinan iikamim sima Adi Komii siir yaimwo aiirin digiumii bidi haimriiyuim mi sima pi yaeya niksise yaiyar haii. Mi sima pi diminim Adi Komii siya nonkwokwowyim pi simiir inig imiir swoki hainani. Mi sima pi Adi Komii siir inig iir hainan tani, yipiki ti digworaekwowyim simiir nonkwokwowyim. Nningaka. Siyargin wadieki wadieyin mi iikam krima siir inig iirarar hainan, inokiinokin.

²⁶ Mi Adi Komii siya simiirin siyu biyeyin siir hirar haiburgik mi sima ini siyu biye tiri siyuin siirar yapim. Mi simiir wigim, sima siyuin iripa piu simiir kam aka nwowiyim ini yimiiyunamim mi sima iripa piu kimidiniya wig nhirmaka ini owou.

²⁷ Mi kamim yim iriipi hiriinanar mi tir, sima iripa piu simiir wig imaka bi nwokim, simiir kwoinin iripa piu inkam nwiraka nwowam nikwokwokim mi sima siyu biye sima simar yinwo anwona. Mi Adi Komii siya simiir asi tirbugikin, ti siyu hiriinan sima tirin siirsika. Yio ti hiriinanin yio dimin karamaeka.

²⁸ Mi ti iikam hiriinanim Pi boriisopi simiir kwoinin Adi Komii siiram nwowim mi siir

digworaekwo ikim. Mi siya simiirar kigninkinki mi sima ini simiir kwoinkar yaingwo diriraerar namim ti siyubiyieki siyiu biyie kiin iirin mi sima wi siyumwoni nap rani. Nningaki, nningakinga. ²⁹ Simiirin ti dimin biyie biyie hininim sima bidi yaokingugunankaiyim. Digworaekwo whiekakam naingwo mi kwoin biyie biyie iikam nhirmiyam naingwo mi kigmar mi ninkinwamwarkii boin, niksisee yai boin, inkam nisomao, kwoin inkam nwiram niwitpaomai inkam nhirmi boinikikasna. ³⁰ Mi whisariiyar haigiririr boin mi io whwonkam Adi Komii siir nanaonanaei. Mi inkam nwirniisi kiginoyokna karam nwo mi simamar naingwona mi diminpai diminpai sima tiraraowam mi yopii adni yai nantamyiriyir. ³¹ Mi siyiu mwoni nap karam nwo mi nimbini aair nikrimkrip mi inkam nhirmisi naingwoyimiyok karam nwo mi nhirmaka nomboin ii ae karam nwo. ³² Adi Komii siir siyiu miyikin siya hinina boinkin, iikamim hiriinan siyiu biyieyim simiir tiri yio daonam. Sima bidi yinokninkinim mi sima ti siyiu biyieyin siirin ini hiriyyar tiryokiyokiyamin. Mi ti hiriinan siyiuin sasa rani. Nningaka. Sima ini hindara yininopkainamim mi iikamim ti hiriinan siyiu tiriyim sima simiirin pa mi ikboinmamairi. Iriig.

2

Yaiya Adi Komii siya hidiya ya ninokninkin wadiekwadieyairga

¹ Juda iikam kima Juda iikam tani, simiir simiira priiboin huriyyunanaei, siyiu biyieyim sima

tiriyyim simiirsi, kima hiriinan kipi boin. Dimusi rani, wim kima iki siyiu hiriinanin kima boiniyim simiir, siirar mi tirikim. Mi kima simiir boini mi ta yaiya wi kimar swoki kwaeyopkwonaei. ² Mi Juda iikam kima bidi yinokninkinim, Adi Komii krimiir Wanin siya krimiirin wi kipa kipa hid rani, siya krimiirin wi hiriinankinar hidi. Mi ti iikamim, ti hiriinan siyiu iir tiriyyim, Adi Komii siya simiirin, wi siyiu miyyikimiyik iirar nonkwobumbuninkin iuguskii. Mi ta siya hindana saiir bwamkibwamin wi wadiyar namki. ³ Kima iikamim ti hiriinan siyiu iir tiriyyim simiir boinhuriyiuwiyim mi wim kima ti hiriinan siyiu biyie iirar mi tirikim. Kima panina naingwowi, kima wi digar nwowi, iya Adi Komii siya iikamim simiir nonkwobumbuninkinana, simiir dimin biyeyim simiirsi, ha? Nningaki, nningakinga. ⁴ Pi panina tiri, ha? Adi Komii siya kimiirin wi hiriyyar naingwoyimiyyokiyokiii mi siya kimiiramim wi ii haruwa nwo rani mi siya kimiir dimin biyeyim asiima bi niki diriraerar bumbu sasauwikin. Nningaka. Mi hiriinanki nuwi mi kima Adi Komii siir siyiu miyyikin siir dimusi kiyopsibgii. Mi Adi Komii siya ha naingwowi krimiir kwoinin ti kisina haigi mi siya kimiirin wi ti hiriinan siyiu iirsi tir haiginuwi. Mi kima tari ninokninkin tani, aniya? ⁵ Kimiir kwoinim bidi yinkisaiowaeyim mi kimiir kwoinim paninsi kisina haigisi. Mi ti hiriinan siyiuin, wim kima kimiir dimin biyie imiir haingiriyiu haigin ii raraoinami. Mi iripi hiriinan Adi Komii siya kimiir io yaiyim wi hiriyyar mi haiginonkworinukripkai, siya wi haiginirkii rani ti dimin biyeyim kima haingiriyiu

haiginmimirim. Mi ta iya Adi siya kimiir dimin biyeyim wi haningi nitkiigigii mi siya iikam kimiirin wi haningi nonkwobumbu ninkin haiginuwi. ⁶ Adi Komii siya iikamim, simiirin irira nwinwira, wi siyuun sima tirin, wi siir hiriinan yamdiyar swoki hidi. ⁷ Mi iikam nhirim sima minan mriinanaei siyu miyik iiramim, Adi Komii saika sibgu idwowanin ninomor kou hir mi sima wi inig komiigak nwowi mi kwoinbudin omwaiwaiyayokiiyin siya wi nonkwobumbuninkin tani. Adi Komii siya wi kwoinbudin omwaiwaiyayokiiyin inokinok wi ti iikam imiir hauuwi. ⁸ Mi iikam nhirim yim simamar naingwonaei mipi yaimwo aair haimriiyugigi digumii mipi siyu biye iir diriraerar nami mi Adi Komii siir kwoinin ti iikam hiriinanim simiiramim wi haughauga whiyie mi siya simiirin wi haningi nonkwobumbuninkini. ⁹ Mi mhoiya Adi Komii siya wi hik kimpisu komii iikam whiekakim siyu biye tiriyim wi simiir naninkiniuni. Bi wi Juda iikamim siyu biye tirim simiir mi mhoiyin wi iki Juda iikam tani hinda tindanim siyu biye tirim simiir. ¹⁰ Mi Adi Komii siya wi iikam whiekakim siyu miyik tiriyim, wi nidwo miyik mi inig komiigak mi iripa ningwomamair aei wi simiir hauuwi ninomor kou hirin. Bi siya wi Juda iikamim simiir tiri mi mhoiya Juda iikam tani hinda tinda nwowim simiir warar. ¹¹ Adi Komii siya ha bi naingwownikin, iikamim inig komiikakim, sima mi iikamim inig karamaeyim yim sima. Ningaka. Kima ini hiriinan kimar ywowim. Mi siya irira nwinira kimiirin wi diminim kima tirim wi simiir

digar mi sibgu hidaiginuwi.

¹² Iikamim Juda iikam tani mi sima Adi Komii siir siyiu komii iir bi ninokninkinkim mi sima siyiu biyie ha tirkim mi Adi Komii siya simiirin wi hiriinansi nwo rani. Ningaka. Siya simiirin wa nonkwobumbuninkin haiginuwi. Mi Juda iikamim simiirin ningaka. Sima Adi Komii siir siyiu iirin ina ninokninkinim mi sima siyiu biyie ha tiri mi Adi Komii siya simiirin wi ti siyiu iirsi boinwokiyop natkaigi. ¹³ Iikamim Adi Komii siir yai airin hindara wakae kimaigiyim mi Adi Komii siya simiirin wi ha boin tani, sima iikam miyikim. Ningaka. Iikamim siyiu komii iir wakaeyokna apiyim, ti hiriinan iikamim simasimargim Adi Komii siya nikuwanim iikam miyik. ¹⁴ Mi iikamim Juda iikam tani, tinda tinda nwowim, Adi Komii siir siyiu iir ninokninkin karam nwowim, sima diminin simiir kwoinkar naingwokiyin, pi siyiu miyik siirar mi tiri. Adi Komii siir siyiu komii ieya boina saiir hiriinan siyiuin, yo krimiir nisimaauugin. Mi yim sima ina ninokninkinim, piki hinin dimin iki wadeyin mi piki hinin dimin iki biyeyin. ¹⁵ Mi siyiu hiriinanin sima tirin yo simiir kwoinauin Adi Komii siir siyiu komiiyin ini hanin siya bidi kwirii idwokaiyin. Mi simiir kwoin ieyar nisimaauwi, piki hinin dimin ikin wadeyin mi piki hinin dimin ikin biyeyin. Mi hiriinanki nuwi, simiirin ini simiir kwoin ieyar nowomwarkaiyuum. ¹⁶ Mi mhoiyya ii komiyya, yaimin dimin imiir hidana Adi Komii siya wi Jisis Krais siir boinkii, ti kwoinpai kwoinpaiyim, iikamim hinda tindanim simiir kwoin nau kwirii idwokaiyim, simiir kinawhiyimiyye itkikinam.

Mi siya simiirin wi ti digworaekwo imiirsi boinwokiyop natkaigi. Mi ti digworaekwowim, sima wa nimbiyami mi Adi Komii siir yai win kibiya kara boinmimauwiya saeya ta hiriinan yaigaka.

Yaiya Juda iikamim mi siyu komii ikin simiir boin aeya

¹⁷ Juda iikam sima ha naingwowi, Adi Komii siya mi kima, kima iripar nongwomamair aeikim. Mi kimiir kwoinim ha naingwowi kimiir bopwowa paeki bi namai ikougim mi Adi Komii siya ti siyu komii siir yayim kimiir hauugiyim mi kimiirin wi siya whinkinsiis haiginuwi, aniya? Nningaka. Mi kima kimiir inig imiirar hainaniyim, kima pi ha boini, nim krima Adi Komii siir iikamkim. ¹⁸ Kira Adi Komii siir kwoin iirin siir bidi yinokninkinim. Mi kira ina hid ninokninkinin piki hinin dimin ikin biyeyin mi piki hinin dimin ikin miyikin, kira siyu miyik iirar napikin. Dimusi rani, sima kiriirin Adi Komii siir yaiya yinisimar nowomwarkaiyukin. ¹⁹ Kima hinina naingwowi, Adi Komii siir yaiya kima saiirin ninokninkin miyikakim mi kima iikamim habwowhaenan nwowim simiir aknainan nisiimauuwam mini Adi Komii siir yai miyika saiirin, ha? Mi kima siyu miyikin siir nisiimauuwam mini mi sima kimiir nwoki wakaeyoknam. ²⁰ Kima hinina naingwowi kima digar nwowi, iikamim habwhaowaenanim simiir nowomwarkaiyuwim Adi Komii siir dimin miyikim simiir, ha? Mi kima iikamim yinisim sapisapnan Adi Komii siir dimin miyikim simiir nowomwarkaiyuwam mini mi kima simiir sibgu

owomwarkaiyiwamar naingwowi Adi Komii siir dimin imiirin. Dimusi rani, kima hinana naingwowi Adi Komii siir yaimwokiyaimwowa saiir bidi yinokninkinkinin. Mi sima wi kimiir hiriinana nwoki owim, ha? ²¹ Nningaka. Kima iikam nhirim simiirin ha nowomwarkaiyiwigin, Adi Komii siir dimin imiirin mi kimakima nowomwarkaiyuna dimusi nwowi, ha? Kima ha boinikim, kima hii kipi tauae mi tari hii kimar tauaeikim, aniya? ²² Kima hinana boinikim kima hii wig iraka kipi nanae mi kima hiriinan siyiu iir bi tirikim iyie? Nningaka. Mi kima pi boriisopi iikam nhirim sima uruwai siyaowaini nikwo aeyim. Mi kima nae nhirim Adi Komii siir omaka hiranka tauae hainakikim. ²³ Kima kimiir inig imiirar hainanei inkamkim mi kima ha boinikim, kima Adi Komii siir siyiu iirin bidiyar yinokninkinin. Mi kimar taouugaikin ti siyiu komii iirin, yo ti hiriinan siyiuin kima Adi Komii siir inig iir haigin ikworinugin. ²⁴ Yokwo Komii saeya hiriinan yai kaimwo aiarar mi boinka, iikamim Juda iikam tani sima Adi siir Komii inigin whisarii bi haigin ikwowaisiigin. Dimusi rani, Juda iikamkinim kima niisiimauugin, simiirin.

²⁵ Kaimwoka, iya kima yinisim sapisapa nwowa mi sima kimiir miois aiarar kitiyopnir haiya yo wadekin ti hiriinan siyiuin, siyiu komii siyar boinkin. Mi kima ti siyiu komii iir haigin ikworinuwi mi sima kimiir miois imiir bi kitiyopnir haigin, iikamim naingwo tibmii karamaeyim simiir hiriinan. ²⁶ Mi kamim simiir mioisa kitiyopnir hai karamae nwowi mi sima Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna

api mi Adi Komii siir yai imiir wakaeyoknaei mi siya simiirin wi dimin whirki kimbu karam iikam nokdap haiginuwi mi ti iikamim sima wi kamim miois kitiyopnir haiiyim wi simiir hiriinan nwowi. ²⁷ Kaimwoka, kima Juda iikam kinim, wim kima kimiir mioisim bidi kitiyopnir haiiyim mi iriipi hiriinan, kima ti siyiu komiiyin siir haiiyim mi inokinokin kima ti siyiu iir bi wakaeyoknaeikim. Niingaka. Mi iikamim Juda iikam tani hinda tandanim sima simiir mioisim bi kitiyopnir haigim mi sima Adi Komii siir siyiu iirar wakaeyoknakim. Sima yai wi kimiir boin huriiyiu boini. ²⁸ Mi kimiir yopiiyim sima kimiirin Juda simiir isidin siir hirar naokainaka windi mi sima kimiirin wi Juda iikamkin hiriinansi nikiu rani. Niingaka. ²⁹ Mi iikamim Adi Komii siir siyiuin siir yaimwokiyaaimwowa simiir kwoinaw nwokaiya sair sibgu apiyin, yim simakisima Juda iikam kinim. Mi ti hiriinan siyiuin kwoin ara sima priinaingwo tibmiiyin yio ina Adi Komii siir naeyiun kimiir miois imiir kitiyopnir haiiyim ini hiriinan ywowin. Mi yipiki ti Adi Komii siir siyiu komiiyin biya Moses siya winkyin siir yai imiir nap karamae nwowim mi iikam nhirim sima ti hiriinan iikamim wi simiir inig imiir hainan tani. Niingaka. Mi yio Adi Komii siya simiiramim wi nhami nhami naingwokwonanae rani. Iriig.

3

Siyiu biye siya wi siyiu miyik iir nikwouisii rani.

¹ Kima panin panina naingwowi Juda iikam wadie kimar yowiski mi iki Juda iikam tani

yim miiyik rani, iyie? Mi ti kimiir siyiun miois kitiyopnir haiiyin, siya wi kimiirar whinkinsiis haiginuwi iyie? ² Ini mi owin, yio hiriinan siyiun yio dimin karamaeka, yio kimiir whinkinsiis haiginugin, biigibiiyin Adi Komii krimiir Wanin siya siir siyiun Juda iikam kimiir hauugin kima ninokninkinam mi kima siir napim. ³ Kaimwokikaimwoka, Juda kimiir iikam nhirim ti Adi Komii siir siyiu komiiyin siir yaiya sair siyiu iir nap karam nwowim simiirin wi panina tiri mi Adi Komii siya wi digumii siir yai aiarar haimriiyuwi, aniya? ⁴ Nningaki, nningakinga! Iikam whiekakim ti nu iirar nwoirkakim, sima niksiseae yai boini mi Adi Komii siya wi niksiseae yai wara boin tani, yio wi yaimwokiyaaimwo imiirarar boin iski. Adi siir Yokwo Komiiya saeya Adi Komii siirin hiniina boinka,

inokinokin iikamim yai kiriir boinhuriyiyuwiyim mipi kirar swoki atkin okwonaowidi. Mi sima wa nwoki inokninkinim, kiriir yaiya ini kaimwokikaimwower ywowa.

⁵ Mi ta iya Adi Komii siya krimiir dimin biyeyim, simiirsi nonkwobumbu ninkini, iikamim sima kigninokninkinam mi sima wa naingwowi, Adi Komii siya dimin whirki bi kimbuwikin. Mi krima wi panin panin boini, ha? Mi inkamin ha boini, kiya, siya krimiirin siyiu miiyik bi tirkin mi krima wi kwoin whiruwa siir kwoin iirarar nwoki, aniya? ⁶ Nningaki, nningakinga, Adi Komii siir siyiun siya dimin whirki kimbuwikiswo mi siya iikam imiirin wi panin panina pi sibgu hidin, ha?

⁷ Mi ta kariir niksisaе yaiya saeya Adi Komii siir yaimwokiyaimwowa saairin idowiya nwowaiginuugi mi inig komiigak siir nwowaiginuwi mi siya kariirin dimin biyiekak inkam dimusi swoki dapi mi kariirin wi yamdi dimusi swoki tirbuwi, ha? ⁸ Mi ini mi owin, krima wi hinina boini, humbaie, krima siyiu biyie tiri mi iikamim sima wi Adi Komii siir inig iir nwoki hainanim. Mi tari hiriinan siyiuin ini wadie siya ywowim, aniya? Nningaki, nningakinga. Mi iikam nhirim sima kariirin hinina nimbumbuwikim, Pol siir yaiya saeya hiriinanairga. Mhoiia Adi Komii siya wi yamdi simiir diriraerarbumbuwi ti hiriinan kamim mi siya simiirin wi siyiu wadiekiwadie iirar tirhaiginuwi. Iriig.

Inkam miyik nwir karamaeka. Nningaka.

⁹ Mi krima wi panin panina naingwowi, ha? Mi tari iki iikamim Juda iikam tani, simiir kwoinim ini Juda iikam krimar ywowiskiyim, ha? Nningaki, nningakinga. Kara kimiirin pi hinina boinki, Juda iikam kima mi Juda iikam tani ikim, ti nu iir nwowim hinda tinda krima hoimgakarın, siyiu biyie kinar tiriikim. Krimiir kwoinin siyiu biyie tiramin, siyar kiyai. ¹⁰ Tiki yayim, yim yaimwokiyaimwo imargim. Bidi bidiniyarın, kam nhirim sima winkyim Adi Komii siir yayim, Yokwo Komii Samni, sima hinina winboinkikim, mi krimiir nwirniyin, Adi Komii siya wi ha boin tani, dimin whirki bi kimbugin. Nningaki, nningaka. Krima hoimgakarın, siyiu bibiyeyan iikam kinairgim. ¹¹ Krimiirin inkam nwirki ninokninkan tani, pi hinin

dimin ikin, kaimwokikamwo nwowin mi Adi Komii siir mi inokninkinam naingwowin mi siir wakaeyoknam.

¹² Iikam whiekakim sima Adi Komii siirin digumii bidi haimriiyugigim sima ini dimin biyie tiran iikam ywowim. Nwirkinwirki siyiu miyik bi tirkin. Nningaki nningaka.

¹³ Yai bibiyeyim, sima boiniyim, ini ieyin inkam haingikaiiyin, si budwaki whakiyin, ini siir hiriinan ywowin. Sima niksiseae yai kasa bi boinkim mi ti yai bibiyie hiriinanim sima boiniyim iikam imiir yim ini mipugni bigi pikiiyim mi urura ha kinamiyin, ini hiriinan ywowim.

¹⁴ Inokinokin sima yai bibiyie arar boinanaei iikam imiirin. ¹⁵ Sima bi kimiminikim mipi iki iikam nhirim io simiir nwowi mi simiirin pa mi isomsom aokaokii.

¹⁶ Maeyau mauyauim sima namiyim, sima digworaekwo imiirin pi haniingin nonkwobumbuninkingigi mi mi iikamim sima pi hik prasae hai rani, simiirsiyin.

¹⁷ Sima iikam nhirmi bi ninki amasuwikim iripa nongwowaamair aeyam. Nningaka.

¹⁸ Sima Adi Komii siir inig iir hainanam bi naingwowikim; yipiki inkam komiigi komiyyin.

¹⁹ Mi krima ina ninokninkinim, digworaekwo whiekakim siyiu komii siya boinim mi iikamim sima wi siyiu komii siir aowa nwoki owim. Mi inkam nwirkin ha boin karamaeka, kara inkam wadiek. Nningaka. Krima iikam whiekakim maeyaumaeyauwanim Adi Komii siir whwonkam idain dimin biyie bidiyar tirbuwim.

Mi Adi Komii siya křimiirın wı tı siyıu komii ıeya boınwokiyopnatkaigi. ²⁰ Mi ta hiriinan sairsika křimiir nwrkı nwrkı Adi Komii siir siyıupai siyıupaiyım simiir bi napkin mi Adi Komii siya křimiirın wa ha dap rani, dimın whırkı bi kimbukın. Nıngaka. Adi Komii siir siyıu komiiyın siya siyar nısiimauugin, křimiirın. Inkamın siyıu biyie tiriyn. Iriig.

Iikamım Krais siir yai aiirım naıngwo tıbmıi wı iikam mıiyık sima nwowi.

²¹ Mi tariinanın Adi Komii siya křimiirın idowıya bıdi ywokiyın, yıpıkın siir whwonkam ıda dimın whırkı kimbu karam nwowın. Mi yio tı dimının siyıu komii saıka bi namasugin. Nıngaka. Yio ini sa ywowın mi yayıım Moses siya bıdiya wınkıyım mi profet kamım sima mi wınkı ikım, sima tı dimın iir wınboınkikın. ²² Tıki siyıu mıiyıkın siya hınıngın, iikamım Jısis Krais siir yai aiirım naıngwo tıbmıiyım, tı iikamım sima Adi Komii siya dapiyım dimın whırkı bi kımbugın. Mi iikam whiekakım naıngwo tıbmıiyım Adi Komii siya simiirın wı iikam mıiyık nıkiıwi. Adi Komii siya wı hınına naıngwo rani, wım kıma Juda iikamkım mi nım křıma Juda iikam tani. Nıngaka. Yio tı hiriinanın dimın karamaeka. ²³ Iikam whiekakım hında tında nwowım sima dimın biyie bıdiyar tırım mi Adi Komii siya wı simiir ırni nwrni hainan prapras rani mi simiirın wa boın tani kıma iikam wadıekım. Nıngaka. ²⁴ Adi Komii siir naıngwoyımıyoka křimiirın hindara prıhaugıkın Jısis Krais siya naowa iikam simiir dimın biyıeyım simiirsi mi křimiirın saeyar nanmaiıwarkainakım Setan siir ınankın. Mi Adi

Komii siya wɛ ta hiriinan krɛma naingwo tɛbmiiya Jisɛs Kraiis siiram, wɛ saiirsiya dapikɛuwi dimɛn whɛrki kimbu karamae. Mi tɛ dimɛn hiriinanɛn bi sainikin. Nɛngaka. ²⁵ Adi Komii siyar nikrop iuungikin Kraiis siirin, nu tir nauuni aoniyam, sibsibɛn inkamkin nisom inkɛn imiiyaeiyɛn, Adi Komii siiram siir hiriinan. Mi siir nhɛya ha naokiinaani mi krɛmiir dimɛn biyɛ biyɛyɛm wɛ saeyar haiyoprimdiyɛumiigii, iya krɛma siiram naingwo tɛbmii. Adi Komii siya hiriinan minam tirkin krɛmiirin, krɛma wa nwoki inoknɛnkɛnim siya dimɛn whɛrki bi kimbugɛn. Mi bidi bidiniyarɛn iikamɛm dimɛn biyɛ tiriyɛm, Adi Komii siya simiirsi naingwoyɛmiyokɛm mi siya simiirin bi nonkwobumbuninkɛnkɛn. Dimusi rani, Jisɛs siirin wɛ siya nikrop iuungii, simiir dimɛn biyɛ biyɛyɛm simiir haiyoprimdiyɛmiigiyam. ²⁶ Jisɛs Kraiis siirin siyar nikrop iuungikin nu tir nauuni aoniyam mi iikamɛm sima nwoki kɛgnɛnoknɛnkɛnim, siya dimɛn whɛrki bi kimbugɛn. Mi iikamɛm Jisɛs siir yai aiir sibgu wakaeyokna apɛm, siya krɛmiir dimɛn biyɛyɛm hiriinansi haiyoprimdiyɛumiigikɛm. Mi siir whwonkam ida siya krɛmiirin wɛ iikam wadɛ asi nikɛuwi.

²⁷ Mi wɛ panina tiri, krɛma wɛ krɛmiir mi miiyikɛm simiir inig imiirar tɛ hainan, ha? Nɛngaka. Tiki mi miiyik miiyikɛm, krɛma mɛriiyɛm krɛmiir dimɛn biyɛyɛm wɛ sima haiyoprimdiyɛumiigi rani. Nɛngaka. Jisɛs siir yai aiiram naingwo tɛbmiiyɛn siyɛuɛn, siya siyargɛn krɛmiir dimɛn biyɛ imiir haiyoprimdiyɛumiigiyɛn. Mi Adi Komii siya krɛmiirin tɛ hiriinan siirsi nikɛuwikɛn dimɛn whɛrki kimbu karamaeyɛn.

28 Krɪma dɪnoknɪnkɪn, iikamɪm Jɪsɪs Kraɪs siir yai ɪmiiram naɪngwo tɪbmiiyɪm, kwoɪn whɪruwa nwokiyɪm sɪma sɪmaɪrgɪm Adi Komii siya nɪkiuwiyɪm dɪmɪn whɪrki kɪmbu karamae, siya krɪmiirɪn tɪ mɪi mɪiyɪk mɪiyɪkɪm krɪma mɪriiyɪm, siyɪu komii siir siyɪu ɪmiir krɪma napiyɪm, sɪmiirsi bɪ dapikɪn, dɪmɪn whɪrki kɪmbu karamae. Nɪngaka. 29 Kɪma panɪna naɪngwowi mɪ tari Adi Komiiyɪn Juda krɪmiirarar Adi Komiiɪn, aniya? Mɪ tari ɪki Juda iikam tani sɪmiir Adi Komii wara rani, aniya? Nɪngaka. Siya ɪki Juda iikam tani sɪmiir Adi Komii waraɪrgɪn. 30 Dimusi rani, Adi Komii siya ɪki iikam whɪekakɪm hɪnda tɪnda nwowɪm, krɪmiirar Adi Komiiɪn. Kamɪm mɪoɪs kɪtiyopnɪr haiiyɪm mɪ ha naɪngwo tɪbmiiyɪm Jɪsɪs siir yai ɪmiir sɪmiir Adi Komiiɪn mɪ kamɪm mɪoɪs kɪtiyopnɪr hai karam nwowɪm mɪ ha naɪngwo tɪbmiiyɪm Jɪsɪs siir yai aɪir, siya sɪmiir Adi Komii waraɪrgɪn. Mɪ tɪ hɪriinan iikamɪm yɪm sɪma, Adi Komii siya dapiyɪm, dɪmɪn whɪrki kɪmbu karamae. 31 Mɪ krɪma ha naɪngwowi iikamɪm Jɪsɪs siir yai ɪmiir wakaeyokna aɪngwo tɪbmiiyɪm, ya ɪni komii saeya ywowa mɪ kɪma wɪ panɪna naɪngwowi, siyɪu komii siir yayɪm Moses siya wɪnkiyɪm, yɪm dɪmɪn komii rani, aniya? Nɪngaka. Tariinanɪn tɪ digworaekwowɪm, yɪm siyɪu komii siir siyɪumwokɪsiyɪumwoɪn siir nanaaknɪnkii haigɪniugɪn. Iriig.

4

Adi Komii siya dɪmɪn whɪrki kɪmbukaramɪn Ebraham siir dapikɪn.

¹ Ebrahim siya kr̄imiir h̄iriinan inkamaɪrḡin mi siya Juda iikam kr̄imiir brougaek̄in. Mi kr̄ima siir̄in w̄i pan̄ina naingwowi mi siya Adi Komii siir̄ siȳu komiiȳin siir̄ siȳuim pan̄in pan̄ina h̄uimikainak̄in, siir̄ wh̄ink̄insiis haiḡiniuwamin, ha? ² Mi kaimwoki niuwi, Ebrahim siya siȳu komii siir̄ siȳupai siȳupaiȳim simiir sibgu api mi siir̄in w̄i dim̄in wh̄irki kimbu karam ti dim̄in ima nwowi mi siya siir̄ iniḡ iir̄in wa ti hainan. Mi Adi Komii kr̄imiir Wan̄in siir̄ whwonkam idain Ebrahim siya w̄i dim̄in wh̄irki kimbu karamaeȳin w̄i ta h̄iriinan saiirsi nwo rani. N̄ingaka. ³ Yokwo Komii saeya Ebrahim siir̄in h̄in̄ina boinka, Ebrahim siya Adi Komii kr̄imiir Wan̄in siir̄ yai aiir wakaeyoknak̄in mi Adi Komii siya siir̄in dim̄in wh̄irki kimbu karamae saiirsiyar nik̄iuḡin ⁴ Kr̄ima ina ninokn̄ink̄inim, inkamin inkam nw̄irni mi mir̄iyȳin mi umir ha haiyȳin ta miya siya mir̄iyya saiirsi mi ti h̄iriinan umir̄im siya haiyȳim, siya ti inkamin siir̄in hinda bi sib hauugin. N̄ingaka. Yio miya siya mir̄iyya saiirsi haiigin. ⁵ Mi inkam nw̄irk̄in siȳu komii siir̄ mi aiir mir̄ii karamae nwowi mi Adi siya ha k̄igi, siya ini siir̄ yai airam naingwo tibmii k̄inim mi siya ti iikamim dim̄in biȳieki naokingugunankaiȳim imiir̄in w̄i ha dapi dim̄in wh̄irki bi kimbukim. ⁶ Mi biyya Devid̄in yio ir̄ipi h̄iriinan yaiya saiirar mi w̄in boinkik̄in. Adi Komii siya kr̄imiir miȳim simiir bi k̄igik̄in. N̄ingaka. Mi inkamin siȳu komii siir̄ yaȳim simiir sibgu ap karamae nwowi mi iya Adi Komii siya siir̄in dim̄in wh̄irk̄in kimbu karamae ha nik̄iuwi mi yio siya maɪrḡimaɪrga dwo. ⁷ Yaiya biyya Devid̄ki si w̄in boinkiya yokwo Samni, siya

hɪnɪna wɪn boɪnkikɪn,
 iikam whiekakɪm sɪmiir dimɪn biyɛyɛɪm Adi Komii
 siya haiyoprimdiyɛumiigiyɛɪm mɪ yɪm sɪma
 maɪrgɪmaɪrga dwo. ⁸ Mɪ Adi Komii siya
 iikamɪm siyɛu biyɛ napɪm sɪmiirɪn wara
 kɪnawhiyɛemiyɛ boɪn karamae nwowi mɪ
 sɪmiir boɪnwokiyopnatkaigi karam nwowi,
 yɪm tɪ iikamɪm maɪrgɪmaɪrga dwo.

⁹ Mɪ tari Juda iikam mɪoɪs kɪtiyopnɪr haiiyɪm
 simasɪmar tɪ maɪrgɪmaɪrga, aniya? Iyɛ? Nɪngaka.
 Mɪ tari Juda iikamɪm mɪoɪs kɪtiyopnɪr hai kara-
 mae nwowɪm yɪm sɪma ha timɪ maɪrgɪmaɪrga,
 aniya? Krɪma Adi Komii siir Yokwo Komi-
 iya saiir yaɪyɪm sɪmiir tɪ sɪbgu naɪngwo saeya
 hɪnɪna boɪnikɪm, dimusi rani, Ebrahim siya Adi
 Komii siiram naɪngwo tɪbmɪigɪn mɪ Adi Komii siya
 siirɪn dimɪn whɪrkɪ kɪmbu karamae asi nɪkɪugɪn.
¹⁰ Mɪ Ebrahim siya ɪni panɪna ywowɪn Adi
 Komii siirɪn tɪ dimɪn whɪrkɪ kɪmbu karamae
 naɪngwowɪn, ha? Mɪ siya tari mɪoɪs bɪdi kɪtiyopnɪr
 haiyɪn. Nɪngaka. Siya mɪoɪs bɪ nɪkɪ kɪtiyopnɪr
 haigɪn mɪ Adi Komii siya siirɪn ha bɪ dapkɪn
 dimɪn whɪrkɪ kɪmbu karamae mɪ ta saiir mhoɪiya,
 siya mɪoɪs hanɪngɪn kɪtiyopnɪr hai. ¹¹ Mɪ siya
 mɪoɪs nɪkɪ kɪtiyopnɪr hai karamaeyar nɪkɪ owɪn
 mɪ Ebrahim siya Adi Komii siiramɪn saiirar
 naɪngwo tɪbmɪigɪn. Mɪ Adi Komii siya ta saiirsɪyar
 dapɪkɪugɪn dimɪn whɪrkɪ kɪmbu karamaeyɪn. Mɪ
 siya kamɪm mɪoɪs kɪtiyopnɪr hai karamae nwowɪm
 sɪmiir brougae asi nwokɪn. Mɪ ta sɪmiir naɪngwo
 tɪbmɪi mɪ kwowɪn whɪruwa sɪma nwowa Adi Komii
 siirɪm mɪ ta hɪriinan saiirsika Adi Komii siya siir
 kwowɪnairga asi naɪngwo daphaigɪnɪugɪn sɪmiirɪn

dimin whirki bi kimbugim. Ya ini diminin hindara priihauuwiyin ini siir hiriinan ywowin. ¹² Mi siya iikamim ti tariinan nwowim miois kitiyopnir haiiyim krimiir brougaekin. Mi siya ta miois krīma kitiyopnir haiiya krimiir brougae saiirsi bi nwokin. Nīngaka. Dimusi rani, krīma siir yai aiiram naingwo tībmiigim biya siya mi tira saiir hiriinan. Mi siya miois niki kitiyopnir hai karamaeyar niki owin mi Adi Komii siya siirin, siir naingwo tībmii aiir siya nikūugin dimin whirki kimbu karamaeyin. Iriig.

Adi Komii siya nimbina ya iikam whiekakim naingwo tībmiiyim simiirga

¹³ Bidi bidiniyarin Adi Komii siya nu whiekakim mi iikamim Ebrahim siya mi siir yinie ikim, simiir nīmbingik sima kigrirao irkakim. Siya ta nimbina Ebrahim siirin, siyū komiini siyū siya sibgu apa saiirsi bi nīmbingikin. Nīngaka. Siya siirin siir naingwo tībmii aiirsiyar nīmbingikin. ¹⁴ Mi Adi Komii siya iikamim siyū komiini siyūin siir napiyim simiirara nimbini iikamim hinda tindanim simiir kigrirkakamin mi siya ti iikamim siiram naingwo tībmiiyim simiirin wi panina naingwowi, yim simiirin dimin karamaeka, aniya? Mi ti simiir naingwo tībmiiya mi ta simiir nimbina ya wi dimin komii nwo rani. ¹⁵ Dimusi rani, krīma dinokninkin siyū komii siir siyūin, yio krimiir dimin biyeyim simiir nīsiimauugin Adi Komii siya yipiki ti siyū iir nīnikibiri wi siirsi nonkwobumbuninkini mi ti siyū komiiyin siya nwo karamkiswo mi wi dimin whirki di nomokouwi, wi hindara pi priidiraerarkaeyamin.

16 Tɪ digworaekwowɪm Adi Komii siya nɪmbinɪm, iikam krɪma haiyam, krɪma sɪmiirɪn wa haii. Dimusi rani, krɪma siiram naingwo tɪbmiiɣɪm. Yɔ siir siyɪu komii iir napni dimɪn tani. Nɪngaka. Adi Komii siya tɪ digworaekwowɪm krɪmiirɪn hindarar prii hauɣɪn, siya hiriinan mɪnsi tɪrkɪn, siya siyɪu miyɪk krɪmiir tɪr haigɪnɪuɣɪn. Mɪ tɪ Ebrahim siir isidɪn, krɪma wɪ tɪ digworaekwowɪm sɪmiir haii. Yɔ krɪma krɪma rani. Nɪngaka. Tɪ digworaekwowɪm biya siya nɪmbinɪm, wɪ iki iikamɪm hɪnda tɪndanɪm, yɪpiki siiram naingwo tɪbmiiyɪm, wɪ sɪmiir warar nɪnkɪn hauwi. Ya aknainan krɪmiir nɪsiimauuga biya brougae Ebrahim siya tira saiir hiriinan.

17 Yokwo Komii saeya Ebrahim siirɪn hɪnɪna boɪnka. Kara Adi Komiiɣɪn, kara kɪriirɪn wɪ iikam whiekakɪm hɪnda tɪndanɪm wɪ sɪmiir brougae nokmwɪn ohaigɪnɪuwi. Mɪ Ebrahim siya krɪmiir biigi biyan brougae asi nwokɪn. Dimusi rani, krɪma siir yai aiir wakaeyokna apkɪm. Siya tɪ Adi Komii iirɪmɪn mɪnam naingwo tɪbmiiɣɪn, iikamɪm naokaowɪm sɪmiirɪn wɪ siya swoki hɪdnɪnsiin idwowi mɪ sɪma wɪ omwaiyar swoki waiyai. Mɪ digworaekwowɪm, siya boɪnɪm nɪmbini karam nwowɪm, yɪm wa mɪ imbiyami.

18 Ebrahim siya ini warar iki whaowaeyɪn, tɪ digworaekwowɪm Adi Komii siya nɪmbinɪm sɪma wɪ panɪn panɪna nɪmbiyami mɪ siir naingwo tɪbmiiya ha naingwowi, tɪ digworaekwowɪm wa nɪmbimbiiyami. Siya hɪnɪna naingwo tɪbmii, siirɪn wɪ Adi Komii siya nokmwɪn okwo haigɪnɪuwi, iikam whiekakɪm hɪnda tɪndanɪm sɪmiir brougae nwowam. Adi Komii siya Ebrahim

siir boŋki Ebrahim mhoiŋya kŋriir isidin wi kasakasa nwo rani. ¹⁹ Ebrahim siir biwiyim, kamairim iriiyarnanaŋgim, (100) mi siya ha naŋgwowi, siya wai biyie bidi ywowin, siir naoni iŋya ini kingiin nwowa. Mi siir wiga Sera saeya iriipa hiriinan waibiyie bidi mi owa, saeya wi yiniekak nwo rani. Mi siir naŋgwo tibmiiya, siya naŋgwo tibmiiya Adi Komii siir yai airam mi dimin taemin whiekakim ya kinisu karamaeka. ²⁰ Siya ha bi naŋgwokin, ti diminin Adi Komii siya nimbiniin siir, siya wi tir tani. Nŋngaka. Siya hinina bi naŋgwokin. Mi siir kwoinin bi naŋgwo owouugin Adi Komii siir yai airin mi siya Adi siirin hiriŋyar mi okboinprapas mi siya hiriŋyar yaŋgwo Adi Komii siya siirin yinisim yinkamiyinin wa hauwi. ²¹ Ebrahim siya ha naŋgwo aŋgwo tibmiigin, Adi Komii siir kirieya wi digar nwowi mi siya kwoin whiskak bi nwokin. ²² Mi Adi Komii siya Ebrahim siir naŋgwo tibmiiya hiriinan kigiyin mi siya siirin dimin whirki kimbu karam asi nikugin. ²³ Ta yaiya Yokwo Komii saiir nwowa, Adi Komii siya siirin, dimin whirki kimbu karam Ebrahim siirara biri boinkin. Nŋngaka. ²⁴ Ta yaiya krimiir warar boinka, Adi Komii siya wi krimiir warar nikuiwi, dimin whirki kimbu karamin. Dimusi rani, krima siiram naŋgwo tibmiigin, yipiki Jisis Kraiis siirin siya hidninsiin idwokin ie hirankin krimiir Yaowae Adin ninomor kouwanin. ²⁵ Adi Komii siya Jisis siirin nua tiriirin minam nikropki iugikin nu tir nauuni aoniyam krimiir dimin biyeyim simiir haiyopridiyumiigiyim. Mi Adi Komii siya siirin ie hirankar swoki hidninsiin

idwo mi siya ini omwaiyar swoki waiyan. Mi Adi Komii siya krimiirin dimin whirki kimbu karam asi nikiuwi. Iriig.

5

Adi Komii siya kirmiirin dimin whirki kimbu karam dapaiginiugin

¹ Krīma iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmiikim mi ta hiriinan saiirsika, ta ii aiiirin Adi Komii krīmiir Wanin siya krīmiirin wi dimin whirki kimbu karam saiir nikiuwi mi krīma wi iripar nongwomamair aei. Dimusi rani, ti digworaekwowim krīmiir Biyan Inkam Komii Jisis Krai siya tirkim krīmiiram. ² Mi iiya krīma Jisis Krai siirim naingwo tibmiyim mi ti siyiuin Adi Komii siya bidi haiwaokiyin krīmiir siyiu iir niyok haiginiuwiyin krīma Adi Komii siir naingwobumbu aiir haiyam. Mi ta hiriinan saiirsika, krīma wi dimin iiramar nikwokwonanaekaigi Adi Komii saika nongwomamair aeyokiyokikaeyamam. ³ Mi krīma ti dimin imiiraram kipi maigimaiga. Niingaka. Krīma hikpai hikpaiyim krīmiir nimbiniyim, simiiram warar timi maigimaiga. Dimusi rani, krīma ina ninokninkinim, krīma hikpai hikpaiyim wa haii mi ti hikpai hikpaiyim krīmiir mhi kwoinim wi simar kinsiis haiginiuwi. ⁴ Mi krīma kirie hiriinanar nwoyokiyokiii mi diminpai diminpaigi krīmiiram kinanankiuwi mi Adi Komii siya krīmiirin wi dimin whirki kimbu karam nikiuwi. Mi hiriinanki niuwi krīma wi Adi Komii siya nimbiniim diminpai diminpaiyim wi simiiramar nikwokwonanaeikaigi. ⁵ Mi krīma

h̄iriinan naingwo t̄ibmii m̄i kr̄imiir naingwo t̄ibmiiya saeya w̄i k̄igugu iuguski rani. N̄ingaka. Dimusi rani, Adi Komii siya naeȳu m̄iyȳik̄in kr̄imiir b̄idi hauugiȳin. M̄i Adi Komii siir naingwokwowa w̄i kr̄imiir mh̄ii kwoin̄au nwoki okiȳim. M̄i h̄iriiyar nwoyokiyok̄ii m̄i kr̄ima wa n̄inokn̄ink̄inki t̄i Adi Komii siya n̄imbin̄im dim̄in taemin̄im kr̄imiiram wa n̄imbiyam k̄ini.

⁶ M̄i kr̄imarin̄ ini kir̄ie karamaeyar ywow̄im, Adi Komii siir whwonkam id̄ain, dim̄in wh̄irki k̄imbu karamaeȳin. M̄i iya Adi Komii siya n̄imbingiya J̄isis Krai siya naowana, iikam h̄inda t̄indanim̄ dim̄in biȳe biȳeȳim simīirsi, simiir wh̄ink̄insiis haiḡin̄īuwam. ⁷ M̄i tari kr̄imiir nw̄irki siir p̄iu āirsi b̄i naingwoȳimiyok̄in inkam m̄iyȳik̄ nw̄ir̄nisi naow̄im. Aniya? N̄ingaka. M̄i inkam wad̄eȳin iikam wh̄ink̄insiis haiḡin̄īuwiȳin m̄i inkam nw̄irki siiram naingwokwonanaei, ini m̄i ow̄in, t̄i h̄iriinan inkam̄in siyar m̄i ow̄im siir h̄ik̄ āirsiȳin. ⁸ M̄i kr̄ima iikam m̄iyȳik̄ rani. M̄i iya kr̄ima dim̄in biȳeȳakar niki ow̄im m̄i J̄isis Krai siya ini kr̄imīirsiyar m̄i aow̄in. T̄i h̄iriinan siȳūin Adi Komii siya kr̄imiir n̄isīimauuḡin, siya kr̄imiiram̄in nhami nhami naingwokwonanae rani. ⁹ Krai siyar nao īskik̄in kr̄imīirsiȳin m̄i siir nh̄eya ha naokīinaīniya m̄i kr̄imiir̄in ini saeya ȳinaki īskiȳin. M̄i ta h̄iriinan saīirsiyar n̄ikiuḡin, Adi Komii siya kr̄imiir̄in dim̄in wh̄irki k̄imbu karamaeȳin. M̄i k̄ima pan̄ina naingwowi, siya tari kir̄ie karamaek̄in, kr̄imiir̄in w̄i siya wh̄ink̄insiis haiḡin̄īu rani, dim̄in biȳe biȳeȳim kr̄ima tir̄im, simīirsi nanmaiwarkainaei, mh̄oiya Adi Komii

siya iikam biyieyim simiir nonkwobumbuninkini, ha? ¹⁰ Biya krɪma iikam miyik miyiknan bi nwokiyamkim, krɪma Adi Komii siir sau omom nwokim. Mi siir yinisimin Krai siyar naowin mi krɪmiirin iripa siyar yinkiamasu haiginiu Adi Komii saikan. Mi tariinanin, krɪma tisi Adi Komii saikar nongwomamaɪr aeyim mi krɪma bɪdi yinokninkinkiyim mhoiɪya krɪmiirin wi Adi Komii siya nikunami ninomor koua hiriir. Dimusi rani, Krai siya ie hiranki minam ninsiin idwokin krɪmiir whinkinsiisam. ¹¹ Ta sasa rani. Nɪngaka. Dimin whirin krɪma saika nongwomamaɪr aeiya yio siya, krɪmiir Adi Komii wadɛkiwadɛyɪn. Dimusi rani, ti dimin miyik miyikim krɪmiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Krai siya tirkim krɪmiirin Adi Komii saika ninkiamasu haiginiugin. Iriig.

Ta yaiya Adam Krai sowiir boinka.

¹² Krɪma dinokninkin bɪdi bɪdiniyarin, biigi biyan inkamin ti nu iir nwowin Adam siyar tirkin, dimin biyeyin mi siya ina yaonamin. Mi siyar tirkiya dimin biyeya ina yisinkinkinkiya ki auni hanin iki iikamim hinda tinda nwowim simiir. Mi nim krɪma iriipi hiriinan warar mi aowi. Dimusi rani, nim krɪma siir kigna tirkim ti hiriinan siyuum. ¹³ Siyu komii siir siyuin bi niki imbiyamkin ti nu iirin mi dimin biyeya ya ha nwoka. Mi Adi Komii siya dimin biye sima tirim simiirsi paninsi boinwokiyopnatkaigisi. Dimusi rani, siya ti siyu komiini siyuum Moses siir bi niki hauugin, siya winam. Mi sima siyuin Adi Komii siir wakaeyoknaeyin, siir

panɛnsi yɛnoknɛnkɛnsi. ¹⁴ Iikam nɛrɛm siyɛu komii saika bi nantamyɛryɛrkɛm Adam siya nantamyɛryɛra sair hɛriinan mi ti naoni siyɛuɛn ini sima warar mi inkɛn iniyopkwona. Adam siirɛn aknɛnan min isiimauugin Jisis siir, yɛpɛkɛn mhoɛya nɛtanɛn. Mi naoni siyɛuɛn Adam siir hirankar nwobwakainaniyɛn ini Moses siir tirar yadɛgniyɛn. Mi ti naoni siyɛuɛn Adi Komii siyar boɛnkɛyɛn ini iikam whɛkakɛm sima warar mi inkɛn iniyopkwonan. ¹⁵ Mi dimɛn biyɛyɛm Adam siya tirɛm mi dimɛn miyɛk miyɛkɛm Adi Komii siya prihauuwɛm sima ɛrɛpa rani. Nɛngaka. Krɛma biɛiyar yɛnoknɛnkɛnim iikam whɛkakɛm wa naokaowi yɛm dimɛn biyɛyɛm Adam siya tirɛyɛm simiirsɛyar naokaowi. Mi krɛma ina nɛnoknɛnkɛnim, Adi Komii siya krɛmiiram nhami nhami naɛngwokwonanaei rani mi ta siir naɛngwoyɛmiyoka krɛmiirɛn hindara prihauugikɛn. Dimusi rani, ti dimɛnɛn ti inkam nwɛruwan Jisis Krai siyar tirɛn. Mi ta naɛngwoyɛmiyoka, ya whwomoni rani, ya ini ti dimɛn biyɛyɛm Adam siya tirɛm simiir haibura. Mi ta naɛngwoyɛmiyoka ya iikamɛm siiram naɛngwo tibmiyɛm simiir dimɛn biyɛyɛm simiir haiyoprɛndiyɛumiigika. ¹⁶ Mi ti dimɛn biyɛyɛn, ti inkam nwɛruwan Adam siyar tirɛ ɛskɛyɛn Adi Komii siya ha boɛnkɛkɛn iikam whɛkakɛm wɛ sima warar nɛnkɛn iniyopkwonaei, ti naoni nonkwobumbunɛnkɛna. Mi ti inkam nwɛruwan Jisis Krai Adi Komii siir naɛngwobumbuwa saeyar nɛmbingikɛn, iikamɛm simiir dimɛn biyɛyɛm simiir haiyoprɛndiyɛumiigiyam. Mi dimɛnim Adi Komii siya tirɛm, yɛm Adam siirɛn

simaka bi namasugin, yim ini simakisimar ywowim. ¹⁷ Mi ti inkam nwiruwan Adam, siyu biye sasar tirki iskiyin mi ta dimin biyeya iikam imiirin ini ini haniin saeyar kwirii idwokaigiya mi ti siyairgin iikam ima naokaowiyin siyuin. Mi ti inkam nwiruwan Jisis Krai siir miya Adi Komii siya iikam imiirin ta naingwoyimiyoaka hindara prihauugiyam tiri. Mi siya simiirin wi dimin whirki kimbu kamae nikiuwi mi sima ninomor kou hirin, wi wadiyar nwoki ongwomamair aekiyamim inokinokin. Mi digworaekwo whiekakim simiirin wi simar kigirkaki. Mi hiriinanki niuwi mi tari Jisis Krai siir miya ini Adam siir siyuin siir haiburin.

¹⁸ Mi bidi bidiniyarin, ti inkam nwiruwan Adam, siyu biye siyar tirki iskiyin mi Adi Komii siya ha boinkikin, iikam whiekakim wi sima warar ninkin iniyopkwonaei, ta naoni nonkwobumbuninkina. Mi ini hiriinankinar ywowin mi miyika ti inkam nwiruwan Jisis Krai siya miriia. Mi iikam whiekakim, yipiki Jisis Krai siiram naingwo tibmiyim Adi Komii siya simiirin wi dimin whirki kimbu kamae nikiuwi. Mi sima wi wadiyar sibgu ongwomamair aekiyami, inokinokin. ¹⁹ Mi bidi bidiniyarin ti inkam nwiruwan Adam Adi Komii siir yai aka siya nantamyiryirkin. Mi siyu biye ha tirkin mi ti siyuin dimin biye tiriyin ini iikam whiekakim sima warar yinkin hugiyiskainan mi yim sima ini ti iriipi hiriinan siyu biye siirar mi tiriyokiyokiyamim. Mi ti inkam nwiruwan Jisis siyar sibgu wakaeyokna apiskiia siir yai aiir mi Adi Komii siya iikamim, yipikin Jisis Krai siiram naingwo tibmiyim

simiirin dimin whirki kimbu karamae asi nikiugim.

²⁰ Adi Komii siyar hauugin siir siyuun iikam imiirin, simiir dimin biyeyim simiir nsiimauuwam, sima kasakasa rani. Mhoiyya Adi Komii siya simiirin dimin miyik miyik imiirar yisiimauu mi ti dimin miyik miyikim ini ti dimin biyeyim sima tirim simiir haiburin.

²¹ Mi ti dimin biyeyim sima tirim, iikam imiirin ini ini hanin simiir warar yinkin kwirii idwokaiyin. Mi siyu whirin, Adi Komii siya nsiimauuwun yo haningin, siir naingwoyimiyoaka iikamim simiirsi mi siya mi tirkiya krimiirin dimin whirki kimbu karamae, ta miyya Jisis Krai siya tira mi krma wi omwaiyar waiyayokiyokiii. Iriig

6

Krma Krai saika bidi yaonamim

¹ Mi kima panina naingwowi, ha? Krma siyu bibiyie whiekakar ti diriraerarnanaei mi Adi Komii siya wi krimiisi nwoki naingwoyimyoknanaeyim. Mi krimiir dimin biyeyim wa nwoki haiyoprindiyumiigiyim, aniya? Niingaka. ² Krma ini inkam wirnan ywowim. Mi krma siyu biyeyim simiir bidi haiburgigim mi krma wi ti siyuun siir swoki apmimin tani. Niingakiniingaka. ³ Mi tari kima bidiyar yinokninkinim, biyya krma Krai saikar nitinakiugim mi sima krimiirin op bidiyar baptais haiginiuwim ya tariigina ini Krai saika naonamni hanin ywowa. ⁴ Sima krimiir bidi baptais haiginiuim mi ta sima baptais haiginiua ya ini kraisi saika naoni hanin ywowa. Mi Adi Komii

siir k̄rieya J̄is̄is Krāis siir̄in īe h̄irankar swoki h̄idn̄insiin idwok̄in m̄i siya ini omwaiyar swoki waiyan. M̄i t̄i h̄iriinan siȳiun n̄im kr̄ima ir̄iipi h̄iriinan īe h̄irankar m̄i insīin idwok̄im. M̄i ini omwaiyar m̄i waiyam m̄i kr̄ima w̄i siȳi m̄i īȳik m̄i īȳikim s̄imiirarar napi.

⁵ Ȳio ini t̄i siir k̄rienan ywow̄in. Biya kr̄ima Krāis sākar n̄iki amasukikin̄im m̄i sāka n̄iki ink̄in aonam. M̄i m̄hoīya kr̄ima sākar namasukikin̄i m̄i kr̄ima w̄i omwaiyar swoki waiyayokiyok̄ii siir h̄iriinan. ⁶ Kr̄ima b̄idi ȳinokn̄ink̄in̄im, kr̄imiir biyan kwōin biȳeȳin ȳio b̄idi yaonam̄in paeȳin h̄īiniya n̄ir̄ion̄ink̄in̄in siir, J̄is̄is Krāis sāka. Siya dimusi b̄i naonam̄in, siya m̄ansi naok̄in, t̄i kwōin biȳeȳin kr̄imiir n̄ipiyaok̄iiȳin dim̄in biȳe t̄iram, siir̄in w̄i Adi Kom̄ii siyar nwoki onkwobumbun̄ink̄in̄im. M̄i h̄iriinank̄i nīuwi, t̄i kwōin biȳeȳin kr̄imiir̄in w̄i siya kiyopiyaok̄īnam tani siȳi biȳe t̄iram̄in. N̄īngaka. ⁷ M̄i inkam̄in naonamiȳin siir h̄iriinan nwowiȳin inkam̄ki m̄i t̄i siir̄in saeya b̄i swoki bōinwokiyopkaigīik̄in swoki kiyopiyaok̄i rani. N̄īngaka. ⁸ Īhi, kaimwoka, kr̄ima Krāis sāka b̄idi yaonam̄im m̄i kr̄ima h̄irīiyar nāngwowi, ⁹ Kr̄ima b̄idiyar ȳinokn̄ink̄in̄im, īiya J̄is̄is Krāis siya naonama m̄i siir̄in Adi Kom̄ii siyar swoki h̄idn̄insiin idwokiya īe h̄irank̄i siir̄in w̄i saeya swoki nonkwobumbun̄ink̄in̄in tani. N̄īngaki, n̄īngakīnga ¹⁰ J̄is̄is Krāis siya kw̄irk̄ikw̄iruwa minam naok̄in dim̄in biȳeȳim īikam īma t̄irim s̄imiirsi. M̄i tariinan̄in siya ina nwow̄in m̄i Adi Kom̄ii siir dim̄in taem̄in̄im ta m̄i kw̄iruwa siya saiirar m̄ir̄ii digi iskiȳin, ini siyar yanaakn̄ink̄ii

haiginiuin. ¹¹ Mi wim ti hiriinan kwoin iirar timi aingwo, wim kima ini naoni piunan ywowim kimiir biyan kwoin biyeyin yo bidi yaonamin mi siya wi kimiir swoki kiyopiyaokii rani. Nningaka. Kima Krai Jisis saika bidi yamasukikinim mi krma omwai di waiyayokiyokii, krma Adi Komii siirsiyar waiyaiyokiyokii.

¹² Mi hiriinanki niuwi, kima ti dimin biyeyim simiirin kantimtinu. Mi kima ti dimin biyeyim kimiir kwoin ieya tiram naingwowiyim simiirin haimiisima kipi swoki kiwaki. ¹³ Mi kima kimiir iga in minim dimin biye tiram kipi kiwaki. Nningaka. Mi kima kimiir piu irkaka, Adi Komii siirarar hauugi iski, siya siyar nwoki kigrairao irkakim mi krmiirin siyu miyik tiramin wi siyar nwoki whinkinsiis haiginiuwim. Mi wim kima ini naoni piunan ywowim, kimiir Adi Komii siyar hidninsiin idwokin ie hirankin. Mi kima, kimiir piu irkaka siirarar hauugi iski. ¹⁴ Kimiirin nu tiran dimin biyeyim sama kipi swoki ipiyaokii. Nningaka. Dimusi rani, kima siyu komii siir siyuiin siir aowa nwo rani. Nningaka. Kima wi Adi Komii krmiir Wanin siir naingwoyimiyoaka saiir aowar nwoyokiyokikaeyami inokininokin mi dimin biyeyim wi krmiir niyopakaiyu rani. Nningaka. Iriig.

Krma siyu miyik imiir sibgu ap

¹⁵ Mi krma pi dimu tiri, ha? Mi krma siyu komii siir haiburgi mi krma Adi Komii siir naingwoyimiyoaka saiir aowa nwowi mi krma dimin biyeyim wi hiriirar pi tiryokiyokikaeyamin, aniya? Nningaki, nningaka!

16 Kira ti dimin iir bidi yinokninkin kɛnin. Mi iya kɛma inkam nwɛrniyam kiwakiyim mi siya mɛriiyam mi kimiir kouwin pi kou siyar mi owi mi kɛma siirar timi wakaeyokna mɛrii mi kɛma dimin biyɛ imiiram kiwakii mi kimiir kouwin wi sɛmar mi owi mi wɛm kɛma wi simiiramar mi mɛrii. Mi kɛma Adi Komii saika aru aru ha nwokii mi kɛma ha natisir whaowae kaiyiwi mi kɛma wi hindara kigugu iuguski. Mi Adi Komii siya ini kimiir kou nwowin mi kɛma wi siiram mɛrii mi siir whwonkam idain kɛma wi dimin whirki kimbu rani. Mi kɛma wi omwaiyar waiyayokiyokikaeyami. 17 Biya kimiir kouwin dimin biyɛ imar nwokim. Mi tariinanin kɛma Adi Komii siirin boin wadɛ prasae kipi nwoki. Dimusi rani, ti dimin hiriinanin siyar diguguskikim mi tariinanin kɛma yayim sɛma boinmɛmauwim Jisɛ Kraɛs siirim simiir wakaeyokna, simiir bidi wakaenonkworinuwim. 18 Mi iya kɛma dimin biyɛ sair inar niki owa mi Adi Komii siya kimiirin sairar nanmaiwarkainakin. Mi tariinanin kɛma ini siyu miyikin Adi Komii siirin dimin whirki kimbu karam nwowin, ini siir nwowim. 19 Kara kimiiramɛn iki yai boskwonauwanin simiir boinam bi nitkin. Dimusi rani, kɛma Adi Komii siir digworaekwowim simiir bi ninomokninkin digim. Mi biya kɛma niki kiwakiya mi kimiir iga ini hinda tinda iki okwokiyim. Ti siyu biyɛ hininim sɛm tiram, hi nanɛ mi hi tauɛ mi iki siyu bibiyɛ nhir ikim. Mi ti hiriinan siyuin, kɛma mi kiwakii mi kimiir iga inin wi dimin miyik miyikim simiirar tiri.

20 Mi biya kimiirin dimin biyɛ imar niyopakaiyuwa mi wɛm kɛma rirmiia bi

nwokim siyu miyikin siir aowa. Nningaka. ²¹ Mi biya ti digworaekwo biye biyeyim kima niki tirkaiyuwim mi tariinanin kima ini nididgak swoki amwoiim. Mi ti digworaekwo hininim sima kimiir bidi whinkinsiis haiginuwim, aniya? Nningaka. Yim ti hiriinan siyu bibiyeyim yim sima, kima kigugu uguskiyanim. ²² Mi iya dimin biyeyim sima kimiir kou nwowa mi tariinanin kimiirin Adi Komii siyar nanmaiwarkainakim. Mi ini mi owin, kima siir aowa mi owim. Mi hiriinan ha mi owi, kima wi saikar nongwomamair aekiyami inokininokin. ²³ Mi kima dimin biyeyim simiiram kiwakii, siyu biye kima tiram mi mhoiia kima wi dimu dimin haii, ha? Tiriiginim, yim kimiir swoki onkwobumbuninkin uguskii, Adi Komii siya ti inigak nwoyokiyokiiya saiirin hindara priihauugikin iikamim yipiki krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraiis siiram naingwo tibmiiyim mi saika nitinakiuwim. Iriig.

7

Mhi wini siyugin

¹ Ti akamim, kima siyupai siyupaiyim bidiyar yinokninkin digim. Mi ti yayim kara mi boinmimauuwim kima simiirin bidi mi inokninkinim. Mi iikam kimiir kouwin ini siyu komii siyar yowiskiyin mi siya kimiirin wi nokpaokii rani. Nningaka. Wi kimar naobudgi. ² Kara boiniyo yai kwira pi kimiir boini siyu komiiyin yio hinina boinkin, iya wig saiir kamim omwaiyar niki waiyaeyin mi saeya siyakar dwo. Mi iya siya naonami mi ti siyu komii siir siyuin saiirin wi siya nikidu rani. Nningaka. ³ Mi saiir

kamɪn ha niki owi mi saeya inkam nwiɾni piu ha nini owouwi mi siyɪu komii siya ha boɪnkɪn, ta wig hiriinana ya kam nwiɾuwani wig rani. Niɳgaka. Mi iya saiir kam ieya naonami mi saeya kam nwiɾni piu ha nini owouwi yio ti hiriinan siyɪuin yio yai karamaeka. ⁴ Ti kariir akamɪm wɪm kɪma ini siyɪu hiriinanɪn kara nikri boɪnɪn ini siir hiriinan ywowɪn. Wɪm kɪma Krai saika namasukikinɪm mi ini paeyɪn hiiniya niriɪnɪnkɪnɪn siya naonamin ini saika yɪnkɪn aonamnan ywowɪm. Mi wɪm kɪma ini naoni piunan ywowɪm mi ti siyɪu komii siir siyɪuin wi kɪmiir haigɪnikou rani. Mi wɪm kɪma ini Adi Komii siir yowɪm yipɪkɪn Jisi Krai siir hidɪnsiin idwowɪn ie hirankɪn. Mi wi hiriinan saiirsiyar mirii siir mi miyɪk miyɪkɪm. ⁵ Biya kɪma, kɪmiir kwoɪn imiirar napkɪm mi ti siyɪu komiyyɪn dimɪn taemɪnɪm sɪm nikiduwɪn mi kɪmiir kwoɪn iirɪn siyar swoki kiyainamkɪn, siyɪu bibiyɪe tiramɪn. Mi mhoiia ti siyɪu biyɪeyɪn kɪma tirɪn, kɪmiirɪn wi siyar swoki onkwobumbunɪnkɪn haigɪniɪwi mi kɪma wa kigugu iuguskii. ⁶ Mi iya kɪmiir kouwɪn ti siyɪu komii ieya nwowa mi kɪmiirɪn Adi Komii siyar ini anmaiwarkainaki. Mi kɪma hiriinana nwokiswo mi kɪma wi naoni piunan pi ywowɪn ti siyɪu komii siirsiyɪn. Mi ta Adi Komii siiram kɪma miriia, ya kɪma miriia biyan siyɪu komii siir yai aeya boɪnkiya ya saiir hiriinan tani. Niɳgaka. Kɪma Adi Komii siiramɪn siyɪu wɪnɪn siir mirii siir naeyɪu ieya boɪnkiyɪn. Iriig.

Dimɪn biyɪe saeya nonkwobumbunɪnkɪn haigɪniugɪn

⁷ Mi kríma pí paníin paníina boíni, ha? Mi kríma wí híníina boíni, siyú komiiyín, yío ini biyieki biyie ywowín, iyie? Níngaka. Mi siyú komii siya krímiir níisiimauu karamkíswó dimínim siyú bibiyie tíriyím símiirín mí kríma wí paníina pí yínoknínkinín, píki hínín dimín íkin siyú biyie tíriyím mí píki hínín siyú íkin, siyú míiyík tíriyín, ha? Mi siyú komii siya krímiirín híníina boínkíkíswó, kíma ínkam nwírni dimínam kípi kígmair mí kríma wí paníina pí yínoknínkinín. Tí dimínín, siya dimín biyieki níuwi, ha? Krímiirín siyú komii siyar níisiimauugín. ⁸ Mí íiya siyú Komii siya tí híriinan dígworaekwowím símiir níkiduwíyím, yím tíriiginím yí krímiir níisiimauugím píki hínín dimín íkin siyú biyie tíriyín mí tí siyú biyie híriinanín. Kariir kwóinín, pí híndara níkwokwówi, dimínpai dimínpaiyím símiiram kígmairím. Mí siyú komii siya nwo karamkíswó mí kara wí ha dí nínoknínkíni, tíriiginín yío dimín biyiekin. Níngaka. ⁹ Bíiya karar nwowa kara tí siyú komiiyín síir háimiisíma bí swókí ínoknínkín míimínkín. Níngaka. Mí kara siyú komii síir siyú híir panínsi yínoknínkínsi mí mhóíiya siyú komiiyín ha nímbiníyín mí karar wakaeyín mí tí nuan dimín biyie biyieyím, kariir kwóinín ini símiiramar íkwokwonamín mí ini tí dimín biyieyím ini símiiramar kígmairnamím. Mí kara ina nínoknínkinín kara siyú biyie bídi tírín mí kara wí kápí naowí. ¹⁰ Kíma bídi yínoknínkíním tí siyú komiiyín Adí Komii siya hauugiyín, yío tíriiginín siya mínám náíngwókin wadíe kríma nwowám. Mí krímiir whínkínsiis háiginíuwím

yio tiriiginin, yio kariir nãsiimauugin, kara inkam paii rani, kara dimin biyie tirikin mi kara wi kapi naowi. ¹¹ Kariirin ti siyiu komii ieya nikpitmaigin siyiu biyie tiramin mi ta dimin biyieya kariirin wi saeyar boinmaugiyu aowi.

¹² Krĩma ina ninokninkinim ti siyiu komii siir yayim, yim dimin whirki bi kimbangim ini wadieki wadiekinar ywowim. Yim Adi Komii siyar hauugikim. ¹³ Mi hiriinankiswo ti siyiu miyikin kariirin wi siya boinmaugiyu aowi, aniya? Nĩngaka. Dimin biyie saeya tirikin mi kara siyiu biyie sair siyiumwokisiyiumwoim wi siir nwoki sibgu inokninkinim. Iriig.

Krĩmiirin dimin biyie saeya nonkwoninwomwãrninkin.

¹⁴ Krĩma bidi yinokninkinim siyiu komii iirin Adi Komii siir naeyiu ieya hauugin Moses siirin, siya winkyiam. Mi hiriinanki niuwi mi ti siyiu komiyyin wi dimin whirki kimburi. Adi Komii siir hiriinan mi an tari ini inkamin hindara sipimiyokaeyamiyyin ini siir hiriinan ywowin. Mi kariir kouwin ini dimin biyie saeya ywowin mi kara wi ti siyiu imiir nap rani. Nĩngaka. ¹⁵ Kara bi ninokninkin ti siyiu hiriinanin kara tirin. Mi ti dimin miyikim kara tiram naingwowim mi kara pi tir tani. Nĩngaka. Kaimwoka, ti siyiu biyeyim kara tiram naingwo karamae nwowiyim, kara simiirin pa tiri. ¹⁶ Mi iya siyiuin kara tiram naingwo karamae nwowiyin, kara siir tiriyim, yio tiriiginin siyiu komii siya kariirin siyiu wadiekwadie iirar nãsiimauugin ¹⁷ Mi tariinanin kara ini hãni yinokninkinkiyin ti hiriinan siyiuin

karar bi tirkɪn. Nɪngaka. Yɔ dimɪn biyɛya kariir kwoɪnau nwokaiya saeya nɪpiyaokɪgɪn ti siyɪu iir tiram. ¹⁸ Kara bɪdi yɪnoknɪnkɪkiyɪn, ti kariir kwoɪnɪn, kariirɪn wɪ siya nɪkpɪtmai rani, siyɪu mɪiyɪk tiramɪn. Nɪngaka. Kariir kwoɪnɪn siyɪu mɪiyɪk tiramɪn ina naɪngwowɪn mɪ kara hɪriinan tirɪm wɪ dig nwo rani. ¹⁹ Kaimwoka, siyɪu mɪiyɪkɪn kara tiram naɪngwowiyɪn, kara siir tirɪm pɪ dig nwo rani. Mɪ siyɪu biyɛyɪn kara tiram naɪngwo karamae nwowiyɪn mɪ kara siirɪn pa tiri. ²⁰ Ti siyɪu biyɛyɪn kara tiram naɪngwo karam nwowiyɪn mɪ kara siirɪn pa tiri. Yɔ tiriigɪnɪn karar bi tirkɪn. Nɪngaka. Dimɪn biyɛya kariir kwoɪnau nwokaiya, kariirɪn saeya hopmɪmɪn tirkɪn. ²¹ Kara bɪdi kɪgɪn, ti hɪriinan siyɪuɪn ini kariir tir nwowɪn. Kara siyɪu mɪiyɪk tiramɪn ina naɪngwowɪn mɪ ti dimɪn biyɛya kariir kwoɪnau nwokaiya saeya kariirɪn kinɪrkɪn tani. Nɪngaka. ²² Kaimwoka, kariir kwoɪnɪn Adi Komii siir siyɪu mɪiyɪk iirramɪn, ini maɪrgɪmaɪrga nwowɪn. ²³ Kara bɪdi yɪnoknɪnkɪnɪn, ti kariir kwoɪnau nwokaiyɪn siyɪuɪn yɔ ini sa ywowɪn yɔ Adi Komii siir siyɪu mɪiyɪkɪn io saika nwowikɪn. Mɪ Kariirɪn pɪ sowar nɪnki ankii. Mɪ ti siyɪu biyɛyɪn kariir kou nwowɪn kariirɪn pɪ siyar kiyɪpsɪbgi haigɪniuwɪ. ²⁴ Kara inkam paii rani mɪ kariir kwoɪnɪn whwokwoka bi nwowikɪn mɪ kara maɪrgɪmaɪrga bi nwowikɪn kariir piua ini paenan yɪwhɪrida. Mɪ kariirɪn wɪ nɪngaka kɪnsiis haigɪniuwɪ ti kwoɪnɪn kariir nɪkpɪtmaiyyɪn, siyɪu biyɛ tiram siirsiyɪn, ha? ²⁵ Kara Adi Komii krɪmiir Wanɪn siir boɪn maɪrgɪmaɪrgaei Jisis Kraiis siirɪn krɪmiir Biyan Inkam Komiiyɪn siya nɪkropkikɪn,

kariir nanmaiwarkainaim, siya kariirin minam nanmaiwarkainakin, ti kwoin biyieyin kariir kwoinou nwokaiyin siir huikmaigiyim. Mi kariir kwoin komiiyin Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apim tiri. Mi ii nhirim ti dimin biyieyim kariir kwoinou nwokaiyim, kariirin pi siyar mi ikpitmai ti nuan digworaekwowim simiir tiram. Iriig.

8

Krais siya haiyoprimdiyumuigikim krimiir dimin biyieyim. Mi krimiirin Adi Komii siir naeyiutin siyar swoki hauu.

¹ Mi ta saiirsika iikamim yipiki Jisis Krais saika namasukikinim, yim wi yaigak wara nwo rani mi wi nonkwobumbuninkin tani, dimin biyieyim krima tirim simiirsiyin. Nningaka. ² Dimusi rani, kara tariinanin Krais Jisis siirgin, kariirin dimin biyieyim mi naoni siyu ikin, siir hiranki siya nanmaiwarkainakin. Mi tariinanin kara ti siyu hiriinanim simiir swoki o rani. Nningaka. Kariirin Adi Komii siir naeyiutin siya bidi hauuwun siyu miyikin mi kwoin budin omwai waiya yokiyokiiyin siirin. ³ Mi ti krimiir kwoin biye hiriinanin, Adi Komii siir siyu komiiyin krimiirin wi iikam miyik siya nokwo haiginu rani. Nningaka. Mi Adi Komii siya siir yinisim iir asi nikropkikin nua tiriirin. Mi siya ini krimiir hiriinanar yauuni oniyin, krimiir dimin biye biyieyim simiir haiyoprimdiyumuigiyam Adi Komii sasar nonkwobumbuninkinakin ta siya naonama mi ini ta saeyar yokworipukimaigiya

dimin biyie saiir kirie aiirin. ⁴ Mi siya hiriinan mansi tirkin, yipiki iikamkim krimiir kwoin biyie iir nap karam nwowim mi krima wi Adi Komii siir naeyuin siir kwoin iirarar nwoki apim. Mi krima hiriinan tiri mi krima wi kirie kakar nwowi siyu komii siir yai imiisiyin. ⁵ Mi iikamim kwoin biyie siir kwoin iir napiyokiyokiiyim mi simiirin ini ti kwoin biyie ieyar kigirkakin. Mi iikamim Adi Komii siir naeyuin siir yai aiir wakaeyokna apiyokiyokiiyim yim simiirin wi Adi Komii siir naeyu ieyar kigirkakiskiyin. ⁶ Mi iikamim bidinan siyu biyie iiram naingwokwowyim siir napam mi yim ti iikam hiriinanim, yim wa naonami. Mi iikamim simiir kwoinim Adi Komii siir naeyuin, siir siyu iiram naingwokwo nanaeyin mi yo wi omwaiyar waiyayokiyokii. Mi siya wi iripar nongwomamair aekiyami Adi Komii saikan. ⁷ Mi iikamim bidinan siyu biyeyin siya kigirkakiyim yim ti hiriinan iikamim sima io Adi Komii saika nwoyokiyokiiyim. Yim sima Adi Komii siir siyu iir napim pi boriisopi. Mi sima kiriekaki waeyo siir siyu iir paninsi yapsi. ⁸ Mi ti hiriinan iikamim simiir biyan kwoin biyie iirar napiyim mi Adi Komii siya wi simiiram maigimaigara rani. Nngaka.

⁹ Mi iikam kima tariinanin biyan kwoin biyeyin siir nwo rani. Nngaka. Tariinanin kima ini Adi Komii siir naeyuin kimiir kwoinaw nwokaiyin, ini siir kwoin iir napim. Yo tiriiginin simiir kwoinin ini hanin siya bidi kwirii idwokaiyin. Mi yipikin Jisis Kraiis siir naeyugin nwo karam nwowin, siir kwoinawin yo ti hiriinan inkamin yo siir tani. ¹⁰ Mi Jisis Kraiis siya kimika nwowi

mi kima saika namasukikini mi kimiir pua saeya wa naoki wɛndi. Adam siir dimɛn biyeyim simiirsi mi kimiir kwoin budɛn yio wi omwaiyar waiyayokiyokii, iya Adi Komii siya kimiir dapikuwi, siir whwonkam idain dimɛn whirki kimbu karamaeyɛn. ¹¹ Biya Jisis Kraisi siya naonama siirin Adi Komii siir naeyuɛn siyar swoki hidnɛnsiin idwoki ie hirankɛn. Mi siir naeyuɛn kimiir kwoinbudnau kwirii idwokaii mi kimiir pua ha naonami mi kimiir kwoinbud iirin wi siir naeyu ieyar nwowaiginuwi omwai waiyayokiyokiyamin.

¹² Ti nomiiyauwim krɛma dimɛnim Adi Komii siir naeyu ieya boinmimauuwim siyu miyikim simiir sibgu wakaeyokna ap. Krɛma iki siyu biyeyim krɛmiir kwoinau nwokaiyim simiir kipi nap. Yim tiriiginim krɛma simiirin digumii haimriiyugi. Yio ini dimɛnin krɛma priihaiyin mi ini siir niyopkiyuni hinɛn ywowin. ¹³ Mi kima kimiir kwoin biyeyin siir napi mi kima wi kimbinaokaowi. Mi kima Adi Komii saika wi aru aru nwokiyami mi Adi Komii siir naeyuɛn siya wi digar nwowi, kimiir whinkinsiis haiginuwwim. Mi kimiir dimɛn biyeyim kimiir kwoinau nwokaiyim, wi siya haiyoprimdiyumiigi. Mi kima wi omwai Adi Komii saikar nwoki waiyayokiyokiyim. ¹⁴ Mi iikamim Adi Komii krɛmiir Wanɛn siir naeyuɛn siir kigninkinkii, simiir mhi kwoinau kwirii idwokaiyam mi ti hiriinan iikamim yim wi Adi Komii siir yinisisim kin nwowi. ¹⁵ Mi Adi Komii siir naeyuɛn yipikin, krɛmiiram nikropkiyin, krɛmiir mhi kwoinau, kwirii idwokaiyam. Siya ta mhoiya Adi Komii

siya nonkwobumbuninkini, krımıirın saair boinididam bi nitkin. Nngaka. Siya krımıirın siir yinisismnan nauuni diriraerarnikin siir kirieya krımıir whinkinsiis haiginuwam. Mi krıma Adi Komii siiramın wi hınına nwoki ikıuwım, Adiyo! Adiyo! ¹⁶ Adi Komii siir naeyiun siyar hurworwokaii krımıir kwoın iirın. Mi krıma pi hirii hiriyar naıngwokwo kripkaii, krıma siir yinisimkim. ¹⁷ Mi krıma Adi Komii siir yinisim nwowi mi digworaekwo miyik miyikim, siya nımbinim krımıiram siya wi krımıir warar mi inkin siotkin haiginuwi. Mi ti digworaekwowım siya hauuwım Jisis Krais siir yım wi krımıir warar mi inkin hauuwi. Mi iikamim krımıir nonkwobuninkinam tiri, Krais siir nonkwobumbuninkinam sima tira saair hiriinan. Mi Krais siya mi krıma, krıma wi dimın miyikmiyik imiirar haii. Mi krımıirın wi siya hainan praprası. Iriig.

Mhoiya krıma wi dimın miyik miyik imiir haii. Mi krımıirın wi Adi Komii siya hainan praprası.

¹⁸ Kaimwokikaimwoka. Krıma bidi yınokninkinim mi krıma ha bidi mi hidgiyim, mhoiya Adi Komii siya krımıirın wi dimın miyik miyik imiir nısiimauuwi. Mi ti tariinan sima nonkwobumbuninkin haiginuwım krımıir, ya dimın komii rani. ¹⁹ Digworaekwo whiekakim Adi Komii siya nonkwokwowım ini hindara nikwokwowım. Sima mınam nikwokwowi, Adi Komii siya, siir digworaekwo whiekakim, simiir nısiimauuwım yipikın siir yinisimın siir. ²⁰ Digworaekwowım Adi Komii siya nonkwokwowım, sima miyiknan nwo rani.

Dimusi rani, simiirin Adi Komii siyar tirbugikin. Sima, sima bi nwokim, hiriinanin. Nningaka. Adi Komii siyar tirkiyin mi sima ini hiriyyar nwokripkaiyim mi Adi Komii siya minam naingwowi ikamim sima nonkworinukripkaiyim simiir naingwo tibmii aiirin. ²¹ Adi Komii siyar boinkikim, digworaekwo whiekakim biyie nwowamin. Digworaekwo sima, sima bi tirbunakim, biyie nwowamin. Nningaka. Krima hiriyyar naingwowi, ti digworaekwowim ti biyie nwokiyamim mhoyiya simiirin, wi Adi Komii siyar swoki grabi. Mi ti nuan digworaekwo biyie biyieyim wi simiir nonkwo rani. Mi mhoyiya simiirin mi Adi Komii siir yinisim ikin, krimiirin wi dimin whirkin kimbu rani. Nningaka. ²² Krima ina ninokninkinim digworaekwo whiekakim Adi Komii siya nonkwokwowim, sima ha mi kimpipisuwikim, wiga yinisim naokainaeiya saiir hiriinan. Mi digworaekwo whiekakim, hiriyyar ninouninkiyim mi tariinanin ini hiriyyar mi inouninki kripkaiyim. ²³ Mi ti digworaekwowim Adi Komii siya nonkwokwowim sima, sima rani. Nningaka. Nim krima iriipi hiriinan Adi Komii siir naeyiun siir bidiyar mi haiyin, dimin biyanin Adi Komii siya prihauuwun krimiir siir hiriinan. Mi nim krima iriipi hiriinan ina mi inouninkiyim. Mi krima Adi Komii siirima nwowi, iya siya krimiir diriraerarki, siir yinisim nwowam mi krima wi rirmiyya nwokii mi krimiir pua wi dimin whirki kimbu rani. Nningaka. ²⁴ Mi ta krimiir nanmaiwarkaina ya krimiir naingwo tibmii aeyar nanmaiwarkainaka. Mi ta naingwo tibmiyya ya hininga, krima hinda niki kaowi

dimin taeminim mhoiya nimbiniyanim krīma niki hai karamae nwowim simiiram. Mi inkamin dimin nasae haigiyyin, yio siya dimin whiram bi swoki naingwowikin. Niingaka. ²⁵ Mi diminin krīma kig karamae nwowiyin krīma siir haiyamın, hindara kao.

²⁶ Mi ti hiriinan siyūin iya kimiir naingwo tibmiiya Adi Komii siiram saeya kirie nwo karam nwowi mi Adi Komii siir naeyūin pa niti mi krīmiirin pi siya nini kinsiis haiginiuni. Mi iya krīma nhwo dimin whiram kwisboiniyim, Adi Komii siiram, krīma ninokninkin tani siya pi panin panina namisi tiri. Mi iki kwoin ara krīma pio, boiniyim krīmiirin pi Adi Komii siir naeyū ieyar hūrworwokai iski, Adi Komii siirin.

²⁷ Adi Komii siya inkami kwoin kigikin mi siya ina ninokninkinin dimin siir naeyū ieya tiriyyin krīmiir kwoinaw. Mi Adi Komii siir naeyūin krīmiiramın pi siyar sriinanae iski Adi Komii siiramın mi sowa pi kwoin whiruar nwokii.

²⁸ Krīma bidi yinokninkinim digworaekwo whiekakim krīmiir nimbiniyim simiirin pi Adi Komii siyar ninikiriimdiyū haiginkii miyyik nimbiamim. Yipikin siiram naingwokwonanaeyim simiir whinkinsiis haiginiuwam. Mi yipikin krīmiir nimbangii, dimin taeminim siya naingwowim simiir tiram mi krīma siir kwoin iirar timi wakaeyokna ap. ²⁹ Iikamim Adi Komii siya nimbiniim siir iikam nwowam krīma ini siir yinisimin Jisis Krai ini siir hiriinan ywowim. Mi ti hiriinan siyūin siya iikam krīmiir yaowae adnan asi nwowi. ³⁰ Mi iikamim siya nimbiniim mi ninokninkinim, mhoiya siir siyū

iir sibgu api mi siya wi kr̄miiram n̄kiunaei siir siȳu iir napim. Mi nim kr̄ma siya n̄kiugiyim siir wakaeyokna apam mi kr̄ma siir whwonkam idain wi r̄irmiyar nwowi mi nim kr̄ma wi siir ȳinisimnanar nwowi. Iriig

Adi Komii siir naingwokwowa wi kr̄miir haiburgirani.

³¹ Mi h̄riinank̄nīuwi, Adi Komii siya kr̄miirsi nwowi mi iikam n̄hir̄im io kr̄maka nwowi sima wi diḡidiga nwowi kr̄miir niyopakaiȳuim, aniya? N̄ngaka. ³² Mi siya siir ȳinisim̄n siir̄n kr̄miiram n̄kropkiȳim bi k̄isis̄rḡin. N̄ngaka. Siya ini siirar mi ikropkiȳin kr̄miir nanmaiwarkain̄im mi takana ya mi komiiga siya digworaekwowim kr̄miir hauuwim tariinan̄in siir ȳinisim̄n wi dig nwo rani, n̄ngaka siya wa hauuwi siir p̄rihauugiȳin kr̄miir siir h̄riinan. ³³ Mi h̄riinank̄ nīuwi kr̄miir̄n wi nh̄nga boin̄ h̄riiȳīuwi ȳip̄ik̄in Adi Komii siya n̄mbin̄im siir ȳinisim̄n nwowam̄n, ha? Mi wi digar nwowi, nw̄rki h̄riinan tir̄im, ha? N̄ngaka. Kr̄miir̄n Adi Komii siya boinkik̄in, dim̄n wh̄rki k̄imbu karamaeȳin. ³⁴ Mi kr̄miir̄n wi nh̄nga boin̄i h̄n̄in, kr̄ma dim̄n biȳe tir̄i iikamk̄im mi kr̄ma wi maeyauwa paek̄i nīuwiya wi saiir nami, ha? Wi J̄is̄s Krās siya tir̄ tani h̄riinan̄in. N̄ngaka. Siya bīdi yaow̄n. Mi siir̄n Adi Komii siyar swok̄i hidn̄insiin idwo ie h̄rankar mi tariinan̄in siya ini Adi Komii siir̄n̄a h̄n̄ig mīiya nidwow̄n, maeyauwa inkam in̄ig komiigak̄im sima nidwowiya saiir. Mi siya Adi Komii siiram̄n ini siir ȳinisim̄im

krimiiram kwisboinin. ³⁵ Mi krimiirin Krai
siir naingwobumbuwa saiir hirankin wi nhinga
nispaki haii? Mi iya hiki krimiirim niti mi krimiir
piim kimpipisuwi mi inkam nwrki krimiir
diriraerar bumbuwi mi iya krma mhiigi mi
aowi mi yuis minam mi whaowaei mi iya yayigi
krimiir mi imbiyami mi krimiir nisomaowam
tiri mi ti hiriinan digworaekwowim krimiirin
Krais siir naingwokwowa saiir hiranki wi sima
namisi ispaki haii, ha? Ningaka. ³⁶ Kaimwoka,
ti hiriinan digworaekwowim krimiirin ha
nimbiamikim yayim Yokwo Komii saeya boinim
simiir hiriinan,

krma kiriir iikam bidi ywowim. Mi iinokiinokin
sima krimiir ninkin aeyokiyok isomsom
aokaowama tirikim. Mi sima krimiirin ini
sibsibim sima nisomsom aokaowiyim ini
simiir hiriinan kigim.

³⁷ Mi ti digworaekwowim simiir kipi naingwo,
yim dimin komii rani, Krai siya krimiirsi
naingwokwonanaeikin. Mi iinokiinokin krimiirin
simiir bi nwowamin Krai siya whindiraerar
haiginuwikin. ³⁸ Ihi, kara ina naingwo tibmii
kinin krimiirin Adi Komii siir naingwokwowa
saiir hirankin wi dimin whirki swoki ispaki
hai rani. Ningaka. Mi naonami mi tari saeya,
aniya? Mi tari irkak piu nwoyiya saeya, aniya?
Mi tari paekwosim sima, aniya? Mi tari nu tiran
biyan kamim sima, ha? Mi tari digworaekwowim
ti tariinan nwowim sima, aniya? Mi tari
digworaekwowim mhoiia nimbiniyanim sima,
aniya? Mi tari kiriepai kiriepai komii komiiyim
sima? ³⁹ Mi tari digworaekwowim kou nwowim

sima, aniya? Mi tari digworaekwowa nu aoki aowanin sima, aniya? Mi tari iki digworaekwo nhirim sima? Mi ti hiriinan digworaekwo whiekakim sima nispaiki haiyim Adi Komii siir naingwokwowa saiir hiranki wi dig nwo rani. Niingaka. Krima ta naingwokwowa krimiir Yaowaeyin Kraiis Jisis siir hiranki haiga. Iriig.

9

Pol siya hik naingwoyimi yok prasae bi haigin Isrel simiir iikamim simiirsiyin.

¹ Kara Kraiis siir inkamkin mi kara yaimwo imiirar boini, kara kimiirin niksise yai boin tani. Adi Komii siir naeyuin kariirin siyar hurworwokai haiginuwi mi ti yayim kara boinmimauum ti digworaekwo simiirim yim yaimwo imairgin. ² Kariir mhi kwoinim iinokinokin Isrel simiir iikamim simiirsiyin nap ouu prasae bi kinikin. ³ Mi kara siyu kakiswo, kara ha naingwowi Kraiis siya kariirin wi digumii pi haimriiyugigin mi kariir igsopa wi siyar pi yokwokairiinain mi simiirin wi ta saiirsiyar pi yanmaiwarkainain mi kima kariir nomiyauum mi kariir piugin aka, kima wi Kraiis siir nwoki wakaeyokna apim. ⁴ Ti Isrelmi iikamim, Adi Komii krimiir Wanin siya kimiir bidi yimbingiyin, siir yinisisim nwowam mi dimin kirie kiriyim paenan niyaeiyim kima bidi kigin. Mi siya siir siyu komiyyin siir siyuim kimiirar mi hauugin, siir wakaeyokna apamin. Mi kima bidiyar yinokninkinim siyuin siir inig iir sibgu hainaniyin Adi Komii siya bidi whinkinsiis

haiginiuwɪn mi wi siya mi nanmaiwarkainaei.
⁵ Mi bɪdi bɪdinan inkam komii komiiyim inigakim,
 kimiir yidiwi wanwiyaeiyim, wim kima simiir
 yɪniekim, iya siya nua tirii nitin mi siya ini
 nuan iikamim krimiir hɪriinanar yauuni oniyin.
 Mi digworaekwo whiekakim ini siyar kigirkak
 iskiyim. Mi krɪma inokinokin Adi Komii siir inig
 iir hainan iski.

⁶ Kara ha bi boɪnkin digworaekwo whiekakim
 biya Adi Komii siya nɪmbingiyim, kimiiram wi tir
 tani. Nɪngaka. Mi Isrel kimiir iikam whiekakim
 Adi Komii siya hɪriiyar bi nɪmbin swokim siir
 isid kina nwowamin. Nɪngaka. ⁷ Whiekakim
 Ebrahim siir yɪniekina rani. Dimusi rani, sima
 Adi Komii siir yai aiir bi wakaeyoknakim Adi
 Komii siya Ebrahim siirin hɪnina boɪnkikin,
 isidin Aisakni isidin siir hiranki nitim yim
 sima kimiir isidin, yipikin wi kara hauwi,
 kariir digworaekwo whiekakim simiir mi iki
 nhirim yim wi nɪnga nwowi. ⁸ Ta yayiya saiir
 yaimwokiyaimewowa ya hɪnɪnga, Ebrahim
 siir isidin siir yɪneyim, yim Adi Komii siir isid
 rani. Nɪngaka. Mi yɪnisimɪn Adi Komii siya
 nɪmbinin Ebrahim siirgisiir nhɪekar nwowam
 siir isidin sima simaigim Ebrahim siirgisiir
 yɪnisimim. ⁹ Mi Adi Komii siya Ebrahim siirin
 hɪnina yɪmbingi, mhoiya kiriir wiga Sera saeya
 wi yɪnpugak sapi nwowi mi saeya wi yɪnisim
 yɪnkamiyin naokainaei.

¹⁰ Mi ta sasa rani. Nɪngaka. Rebeka saiir
 yɪnisim yɪnkamiyin nwiso yo iriipi hiriinan
 ad nwɪruwaniyar yɪnisimko. Krimiir brougae
 waibiyeyin Aisak siirgo. ¹¹ Mi yɪnisim itmwoyino

niki aokaina karamaeyar niki owo, Rebeka saiir mhinau hirar niki okaiyo mi sowa dimin biyie mi dimin wadie ha bi tirko. ¹² Mi Adi Komii siya Rebeka saiir boin, kiriir yinisim yaowaeyin yio wi nomousimin siir aowa nwowi mi siya wi siiram mirii. Tiriiginin yio krimiir nusiimauugin, Adi Komii siya siir kwoinkar nokmwın okwowikin inkamin siir yinisim nwowamin. Mi siyiun inkamki tiriyin yio siir kwoin iir bi nikpitmaigin. Nningaka. ¹³ Yokwo Komii saeya hinina boinka, kariir kwoin komiyyin Jekop siiram nwokin mi siirin kara yimbin siya kariir yinisim nwowim. Mi kara Iso siiram bi naingwokin mi siirin kara yikropki niimaua.

¹⁴ Mi krıma wi panina boini? Mi tarii Adi Komii siya siyi miyik bi tirkin krıma hiriinanar ti boin, aniya? Nningaka, nningakınga! ¹⁵ Adi Komii siya Moses siir boinki, yio kariirar kwoinkin, kara inkam nwırnisi mi aingwoyımıyoki mi siirin ha whınkınsiis haiginıuwi. Yio kariirar kwoinkin, kara iikam imiir mi whınkınsiis haiginıuwi. ¹⁶ Yio hinıngın, ti dimin hiriinanın, yio inkami kwoinki bi nwowikin miıya siya miriıya mi siyi miyikin siya napın siirsi. Nningaka. Yio Adi Komii siir naingwoyımıyoka saiirar diminkin, iikam imiir nikıunamin. ¹⁷ Yokwo Komii saeya hinina boinka Pero siirin nu Isip hirar inkam komiyyin nu kirgıraowiyin, kara kiriirin nu kirgıraoan inkam komii asi nokmwın okwo haiginıugin mi ti hiriinan siirsi nokmwın okwo haiginıugin, sima kariir kirıe aiir kigin. Mi kariir inigin omom omomin wi siir nwoki haigin idwokiyim. ¹⁸ Krıma dınoknınkın Adi Komii siya inkam nwırnisi mi

aingwoyimiyo siirar kwoinkin mi siya inkam nwirni mi okmwın antamiyiri, yo siirar kwoinkin siya siirin wi hiriyar mi okmwın antamiyiri. Iriig.

Adi Komii siya nonkwobumbuninkin haiginiuwa mi siya whinkinsiis haiginiuwa sowa.

¹⁹ Mi kimiir nwirkin kariirin hinina boini mi ta yaiya saeya kaimwokinuwi mi Adi Komii siya hinina dimusi boinkin inkamin dimin biye diriraerarin siirin, ha? Mi yipikin siir kwoin iir niriyu boinanin, ha? Inkam nwir karamaeka. Ningaka. ²⁰ Mi yipiki inkamkin, Adi Komii siir yai aiir niriyu boinanin, ha? Mi hau saeya inkamin saiir nonkwokwoin siirin wi ha boini, kira kariirin hiriinan dimusi nonkwokwokin, ha? ²¹ Mi inkamin hau nonkwokwowyin, siya nu haimeiyin pa haii mi siirin hauwo pi kwisa nonkwokwowi, kwira pi wadie sibgu nonkwokwowi mi ta wadie sibgu nonkwokwowa ya dimin miyik tiranka. Mi aka sibgu nonkwokwo karam nwowa, ya iki dimin biye biyeyim sim tiranka. Yo ti hiriinan siya mi onkwokwowi, yo siirar kwoinkin.

²² Mi Adi Komii siya wi iriipa hiriinanar mi tiri. Yo siirar kwoinkin, siir io aiir kinwakigii, yipiki siya nimbim, iikam biyeyim simiir nonkwobumbuninkinam. Mi siya hiriinan minam tirkin, siir kirie aiir nisiimauugin iikam krimiirin mi siya krimiirin wi aisiima niki onkwobumbuninkin tani. Ningaka. ²³ Mi yo siya iripi hiriinan siir kirie komiia mi siir dimin miyik miyikim simiir mi isiimauugin iikam imiirin. Mi siir naingwoyimyoka krimiirsi

nwowa, kr̄m̄iir̄in saeyar n̄im̄bingik̄in m̄i ir̄ipa saeyar n̄inkiamasu haiḡin̄iuḡin, t̄i dim̄in m̄iyyik̄ m̄iyyik̄ siir̄im̄ kr̄imar̄ nonkwokwo haiyam. M̄i siya kr̄m̄iir̄in maiḡimaiḡa asi nwowaiḡin̄iuḡin. ²⁴ M̄i siya kr̄m̄iir̄ n̄h̄r̄mi bi n̄im̄binḡin, t̄i dim̄in m̄iyyik̄ m̄iyyik̄ im̄iir̄ haiyam̄in. N̄ingaka. M̄i Juda iikam̄ kr̄ima m̄i Juda iikam̄ tani ik̄im, kr̄ima wh̄iekakar̄in t̄i siir̄ dim̄in m̄iyyik̄ m̄iyyik̄ im̄iir̄in w̄i hir̄iyyar̄ haiswowi. ²⁵ M̄i yayim̄ Adi Komii siya bōinkiyim̄ Hosaia siir̄ siya h̄in̄ina winbōinkik̄in,

iikam̄im̄ biya kariir̄ iikam̄ nwo karam̄ nwowim̄, m̄hoiyya sima w̄i kariir̄ iikam̄ nwowi. M̄i iikam̄im̄ nu wh̄irank̄i nitim̄, kara naingwobuna karam̄ nwowim̄, m̄hoiyya kara simiiram̄in wa naingwobunaei. ²⁶ M̄i yai kwira Hosaia siir̄ yokwo aiir̄ nwowa h̄in̄ina bōinka, m̄hoiyya Juda iikam̄im̄ w̄i sima bōini, nu wh̄iran̄ iikam̄im̄ simiir̄, w̄im̄ k̄ima Adi Komii siir̄ iikam̄ tani. M̄i t̄i nu wh̄iran̄ iikam̄im̄ m̄hoiyya t̄i Adi Komiiȳin kwoin̄ bud̄in̄ omwai waiyayokiyok̄iyȳin, simiir̄in̄ w̄i kara n̄im̄bingi kariir̄ iikam̄ nwowam̄.

²⁷ M̄i profet̄ Aisaia siya Adi Komii siir̄ yayi Yokwo Komii aiir̄in̄ h̄in̄ina winbōinkik̄in Isrel̄ simiir̄ iikam̄im̄ simiir̄ nu h̄iran̄im̄, m̄hoiyya Isrel̄ simiir̄ iikam̄im̄ simiir̄ ȳin̄eyim̄ sima niȳiowi, w̄i yab̄ siiȳinan̄ nwowi. M̄i Adi Komii siya t̄i iikam̄ im̄iir̄ w̄i hōingak̄ nanmaiwarkainanaowid̄ rani. ²⁸ M̄i Biyan̄ Inkam̄ Komiiȳin̄ siya yai w̄i hir̄ih̄irii bōin̄ tani, t̄i iikam̄im̄ naingwo t̄ibm̄ii karam̄ nwowiyim̄ simiir̄ nonkwobumbun̄ink̄inam̄in. N̄ingaka. Siya w̄i simiiram̄ nwo rani. ²⁹ Biya Aisaia siya h̄in̄ina

wɪnboɪnkikɪn mɪ ʌdi kɔmiɪyɪn nɪnɔmɔr kɔuan sauan kamɪm sɪmiɪr kɪgɪrkakɪyɪn siya Isrel krɪmiɪr iikamɪm sɪmiɪrɪn nhɪrmi nokmwɪn onawid karamae nwowi, krɪma wɪ hindara kɪgugu ɪuguskɪi. Mɪ nɪm wɪ om whiso Sodom Gomora so hɪnɪn tɪri. ɪriig.

ʌdi kɔmiɪ siɪr yaiya Isrel sɪmiɪrɪn saeya whɪnkɪnsɪis haigɪnɪugɪn.

³⁰ Mɪ krɪma wɪ panɪna boɪni, ha? Krɪma wɪ hɪnɪna boɪni, iikamɪm Judɪ iikam tani sɪma kwoɪn karamaekɪm mɪnan mɪriiyɪm ʌdi kɔmiɪ siɪr whwonkam ɪda dimɪn whɪrkɪ kɪmbu karamae nwowɪm. Nɪngaka. Sɪma naɪngwo tɪbmɪiya ʌdi kɔmiɪ siya sɪmiɪrɪn saɪrsiyar nɪkiuwi dimɪn whɪrkɪ kɪmbu karamaeyɪn. ³¹ Isrel sɪmiɪr iikamɪm yɪpɪkɪ ʌdi kɔmiɪ siya nɪmbɪnɪm, siɪr iikam nwowam, yɪm mɪnan siyɪu kɔmiɪ siɪr siyɪu ɪɪr napam mɪrii. ʌdi kɔmiɪ siya wɪ sɪmiɪr nwokɪ ɪkiuɪm dimɪn whɪrkɪ kɪmbu karamae iikam mɪ sɪma wɪ dig nwo rani. Mɪ ʌdi kɔmiɪ siya wɪ digɪumɪi sɪmiɪr haimriiyɪugi. Siya sɪmiɪrɪn wɪ dimɪn whɪrkɪ kɪmbu karamae iikam nɪkɪu rani. Nɪngaka. ³² Dimusika mɪnsika, sɪma siɪr yai aɪɪr bɪ naɪngwo tɪbmiɪgɪm, sɪma mɪnan mɪnam mɪrii mɪnan sɪmar pɪɪmɪrii haiyɪm. Mɪ ʌdi kɔmiɪ siya sɪmiɪrɪn digɪumɪi asi haimriiyɪugɪn mɪ siya sɪmiɪrɪn dimɪn whɪrkɪ kɪmbu karamae panɪnsɪ yɪkiusi. Sɪma Kraɪs siɪram bɪ naɪngwokɪm mɪ sɪma siɪr bɪ mɪ wakaeyoknakɪm. Mɪ sɪma ɪni inkamɪn siiyakɪ haɪngɪiyɪn mɪ ha nhɪnɪkaigaiyamiyɪn, ɪni siɪr hɪriinan ywowɪn. ³³ ʌdi kɔmiɪ siɪr yaiya Yokwo kɔmiɪ hɪr nwowa saeya hɪnɪna boɪnkɪka,

kima wakae, kara Adi Komiikin mi inkam nwinin wi kara nokmwun ohaiginuwi siya kirieni hanin om Saion hir. Mi iikamim yipiki naingwo tibiim karamae nwowim, simiirin wi siya nonkwobumbuninkini. Mi sima wi inkamin siiyaki haingiiyin mi ha nhinikaigaiyamiyin wi siir hiriinan nwowi. Mi yipiki siir yai aiirim naingwo tibmiiyim sima wi maigimaiga siiram nwowi mi simiirin wi siyar whinkinsiis haiginuwi. Iriig.

10

Isrel sima Adi Komii siir siyu miyik iir bi napkim.

¹ Ti akamim kariir kwoin komiiyin ha naingwowi, wi Adi Komii krimiir Wanin siya nanmaiwarkainaei. Isrel simiir iikamim digumii siyu biyeyim sima tirin siir haimriiyugigim simiirin wi Adi Komii siya swoki anmaiwarkainaei mi kara inokiinokin Adi Komii siiram in sairar kwisboinikin. ² Kara simiir bidi yinokninkinin mi kara kimiir asi boininkigikin, sima ini Adi Komii siir siyu iir napama mininkinkripkaiyim. Mi sima ninokninkin miyik kamaeka dimin taeminim Adi Komii siya naingwowim sima napam. ³ Mi sima pi whaowaekim dimin taeminim, Adi siya diriraerarkiyim simiir. Mi Adi Komii siya wi krimiir nwoki ikuwim dimin whirki kimbu karamae iikam. Mi sima simiir siyu iirar napkim. Mi minan simamar miriinakim. Mi sima Adi Komii siir aowa bi nwokim. Mi Adi Komii siya simiirin dimin whirki kimbukaram paininsi

yikiusi. ⁴ Mi yiya Kraisi siya nita, siyiu komii siirin, ini inkam igsop nokwokairinani hainin ikin ini siyar yauni okwokairinaniyin. Mi tiriiginin yio ina digiyin. Mi yipiki Kraisi siir yai airam naingwo tibmiiyim simiirin wi Adi Komii siya nikuwi dimin whirki kimbu karamae.

Nanmaiwarkaina ya omkak krimiiranga

⁵ Mi Moses siya winboinkiya yaiya siyiu komii siira, iikamim simiiram, siya min winboinkikin, iikamim siir sibgu apim. Mi Adi Komii siya simiirin wi dimin whirki kimbu karam hiriinansi nikuwim. Mi yipiki siyiu komii siir siyiu iir sibgu naingwo tibmiiyim, mhoiya sima wi omwaiyar waiyayokiyokii Adi Komii saikain. ⁶ Yio hiningin, Moses siya haina winboinkikin, iikamim sima Adi Komii siir whwonkam idan wi dimin whirki kimbu karamae panina nwowi. Mi siyiuin Kraisi siir yai airam naingwo tibmiiyin sasarigin siyiuin Adi Komii siir whwonkam idan dimin whirki kimbu karam yo. Mi ta yaiya ya haina boinkika, kima haina kipi naingwo ninomor koua hiriirin wi nhinga nami Kraisi siir nikunakiyamim krimiiram? Jisis Kraisi siya bidiyar yiuuniyin. ⁷ Mi Krima haina kipi mi boin, iikamim naokaowim simiir oma hiriirin wi nhinga nuunainami Kraisi siir nauuni ikunakiyamim krimiiram Jisis Kraisi siya bidi yinsiin idwonamim ninomor hirankin. ⁸ Adi Komii Komii siir yaiya haina boinkika. Adi siir yaiya ini kimiir kingiingikingiin waraurar nwowa. Mi saeya kimiir mhi kwoinaw waraurar nwoka mi kima ta yai airin ina boinkiyim. Mi ta yaiya krima boinkiya saiir yaimwokiyaimwowa ya hininga, kima Jisis Kraisi siiram daingwo tibmii.

⁹ Mi kɪra iikam nɦirmaka hɦnɦna boɦni, Jisɦs Kraish siya kariir Biyan Inkam Komiigɦn mi kɪra ha naingwo tɦbmiikikini, ta Adi Komii siya swoki hɦdnɦnsiin idwowa Jisɦs Kraish siirɦn ɦe hɦrankɦn mi kɦriirɦn wɦ Adi Komii siyar nanmaiwarkainaei.

¹⁰ Mi kɦmiir kwoɦnim Kraish siir dimɦn taemɦnim simiiram naingwo tɦbmiikikini mi kɦma ta kɦma mi aingwo tɦbmiikikina sairɦn ha mi boɦnɦkigii mi Adi Komii siya kɦmiirɦn wɦ dimɦn whɦkɦ kɦmbu karamae nɦkuwi mi kɦmiirɦn wɦ siya nanmaiwarkainaei.

¹¹ Yokwo Komii saeya tɦ dimɦn iirɦn hɦnɦna boɦnɦn mi iikamɦn siiram naingwo tɦbmiikikiniyɦm sima wɦ hɦkak nwo rani.

¹² Ta yaiya Juda iikamɦn mi Juda iikam tani ikɦm, hɦnda tɦndanɦm, tɦ nu iirar nwoɦrkakɦm, kɦmiirar boɦnkika. Mi kɦma whɦekakarɦn Adi Komii siir whwonkam idɦn ɦni hɦrii hɦriinankɦnar ywowɦm. Adi Komii siya kɦmiir whɦekakniyar Adi Komiigɦn. Mi ɦni mi owɦn iikam whɦekakɦm, yɦpikɦ siiram kauwok boɦnɦm, simiirɦn wɦ siya whɦnɦnsiis haigɦnɦuwi mi dimɦn mɦyɦk mɦyɦkɦm wɦ siyar hauu haigɦnɦuwi. ¹³ Adi Komii siir Yokwo Komiya saeya hɦnɦna boɦnkika, iikamɦn Biyan Inkam Komiɦn siir ɦnig iir dapɦkuwɦm simiirɦn wɦ siya nanmaiwarkainaei.

¹⁴ Mi sima siiramɦn wɦ panɦna kauwok boɦni, sima siiram naingwo tɦbmiikikɦn karamae nwowi, ha? Mi sima siiramɦn wɦ panɦna mi naingwo tɦbmiikikini, sima siir yai aɦr wakae karam nwowi, ha? Mi iikamɦn sima siirɦn simiir boɦnmɦmauu karam nwowi mi sima wɦ panɦna wakaei, ha? ¹⁵ Mi Adi Komii siya siir iikam iɦmiir nɦkropki karam nwokɦswo siir yai aɦr boɦnmɦmauuam mi sima wɦ panɦna wakaei,

ha? Yio ti hin#n siy#u#n miyik rani. Adi Komii siir Yokwo Komiiya saeya iikam imiirin hin#na bo#nka. Iikamim yipiki Krai siir yai win kibieya saiir bo#nm#mau#m, yim iikam bimb#uwi rani.

¹⁶ Mi Isrel simiir iikam whiekakim Krai siir yai win kibiya saiiram bi naingwo tibmiikikinkim. Isaia profet inkam#n siya hin#na winbo#nkikin, Biyan Inkam Komii, iikam hoingak rani, k#rimiir yai naingwo tibmiikikiniyim mi iki nhirim yim ini n#nga ywowim. ¹⁷ Minsika, ti iikamim sima Krai siir yai aiirim whisarii bi naingwo tibmiikikinkim sima ta yai aiir bidi wakaeyim. Ta yaiya sima saiir#n whisarii bi wakaekim, saiir#n iikam imar bo#nm#mauwamkim simiir#n. Mi sima asi wakaekim saiir#n.

¹⁸ Tariigina kara pi kimiir s#ii, Isrel simiir iikamim sima ta Krai siir yai win kibiya saiir bidi wakaeyim, aniya? Iki, sima b#diyar wakaeyim. Adi Komii siir yaiya yokwo Sam hir nwowa saeya hin#na bo#nka,

ta yai win kibiya iikam ima bidi yapbo#nm#mau#wa, hinda t#ndan maeyau#m Isrel simiir iikam ima nwowim simiir#n.

¹⁹ Mi kara kimiir#n pi dim#n whir#n siir swoki kwasriigi, kimiir kwo#n#n ha naingwowi, Isrel simiir iikamim sima whaowaekim ta yai aiir bi n#nokn#nkinkim, aniya? N#ngaki, n#ngak#nga sima b#diyar y#nokn#nkini#m. Moses siya bi ti Isrel simiir dim#n taem#nim simiir winbo#nkiy#n siya hin#na winbo#nkikin,

Adi Komii kara, kara wi iikamim maeyau nhiran#m inig komii karamaeyim, wi simiir

hahi. Mi yim sima kariir dimin taeminim simiir bi ninokninkinkim. Mi kimiirin wi kara kiyopsibgikikaigiki mi kima wi kigmar prasae kin tani, dimin taeminim kara tirim simiiramın.

²⁰ Mi Aisaia, profet inkamin siya bi kaorarao boınkin,

iikamim Juda iikam tani simiirin. Siya hinına boınkin, Adi Komii siir yai aiirin, iikamim miinan kariiram mirii karamae nwowim, yim sima kariir bıdi yakigniyim. Mi iikamim kariiram sri karamae nwowim iikam nhirmi, kara simiir hıriirin bıdiyar mi imbiyamın.

²¹ Mi profet inkamin Aisaia siya Isrel simiir iikam imiirin hinına boınkikin Adi Komii siir yai aiirin, i kasakasa rani, namkiyim, kara simiiram nıku kinkina nanaeyim, kariir wakaeyokna apim. Mi sima ini boriısopim mi kariirin sima digumii haimriiyugig mi sima kariir yai aiir bi wakaeyoknakim. Mi sima ini yantamyiriyir kinim. Iriig.

11

Adi Komii siya Isrel simiir iikamim simiirsi naıngwobumbugın.

¹ Kara kimiir sriyam tiri, kima hıriiyar naıngwowi, Adi Komii krımiir Wanın siya siir isidin Isrel simiir iikam imiirin digumii bıdi haimriiyuin, aniya? Nıngaki, nıngakınga. Mi an kararın Isrel inkamaırgın. Abraham siya kariirar brougaekin mi an kara Bensamini isidin siir hırankın. ² Adi Komii siya siir iikamim bıdi bıdiniya siyar nımbingiyim, simiirin digumii bi

haimriiyugın. Mi kima bidi yınoknınkınım yaiya profet Ilaija siya kwisboınkiya Adi siiram Yokwo Komii hir nwowa Isrel simiir iikamım simiiram, siya hınına kwisboınkikin, ³ Biyan Inkam Komii, kariir profet inkamım Isrel sima bidi yısomsom aokaokiyım. Mi hıiyım wraisu Adi Komii siiram nınkın imiyyaeiya yım ırıipi hiriinan sima bidi mi inıkinhımnhıngiyım. Mi kanakanar nwowi mi sima kariiram hansiri, kariir nisomaowam. ⁴ Mi Adi Komii siya siirın panın yaiya sae yowarkii boınki, ha? Siya ha boınkikin. Nıngaka. Kariir iikam 7,000nım, yım ina nwokripkaiyım kariir yai aıırar wakaeyoknakripkaiyım kara simiirın digımii bi haimriiyugın. Mi sima Bal simiir nıksisae dimının uruwai siyaowaini hanın igak siiram bi nakaiswaekim. Nıngaka. ⁵ Mi ırıipa hiriinan, tariinanın isid haimii whırın ina mi owın, Adi Komii siya nımbinın siya simiirsi naıngwobumbugın. ⁶ Adi Komii siya simiir nımbinın siya simiirın whısarii bi nımbingın, siya simiirsi naıngwobumbugın. Siya simiir miyım sima mırıiyım simiirsi bi nımbingın. Nıngaka. Mi Adi Komii siya miyım sima mırıiyım simiirsi nımbingıswo mi ta siir naıngwobumbuwa wı opa pi kimaiyın.

⁷ Mi krıma wı panına boını? Ti dimının Isrelmi iikamım miinan sima napmırıiyın, siyıu komii siir siyıu iir napam sima siir bi haigın. Mi iikamım Adi Komii siyar naıngwobumbuım mi ha nımbinım siir iikam nwowam, sima simaırgım ti dimın imiir haiyan iikamım. Mi iki iikam nhirım, yım simiir kwoınım Adi Komii siyar tırkikın mi sima ini kwoınam yaowhaeyıuım, siir siyıu iir

napim. ⁸ Yokwo Komii saeya boina saiir hiriinan, simiir kwoinin Adi Komii siya bidi tirkiyin mi sima ini kwoin karamae ywowim. Mi diminin sima kigiyim, sima siiram kig naingwo tibmii kiinim pi boriisopi. Mi diminin sima wakaeiyin, sima siiram naingwo tibmii kiinim pi mi boriisopi. Mi biya sima nwowa, hiriyar nwoyokiyokiiinaniyin mi ini tariinanar yadigniyin. ⁹ Adi Komii siir yaiya Devid siya winboinkiya ya hininga, sima Adi Komii siirin bidi yaingwo owouugikim mi sima ini yaewou nikwo aeyim inantonanamim. Mi tariigina ya ini uridin krima huridkikaiiyin huwam ini siir hiriinan ywowa. Mi simiirin ha kiyiskaii mi simiirin wi hindara nonkwobumbuninkin uguskii. ¹⁰ Sima inkam nhwokwisaenan dwokiyam, sima kipi nanaokigimokaeyam. Mi sima inkamin dimin hikak haiiyin mi ha huagraknainamiyin, siir hiriinan dwo. Mi simiir dimin biyeyim, simiirin wi hiriinanar timi kikin huagrak haiginu.

¹¹ Mi kara kimiirin pa swoki sriigii, kima ha naingwowi, ti Isrel simiir iikamim sima bidi yonkwobumbuninkin uguskiyim, aniya? Ningaki, ningakinga. Mi sima Kraisi siir yai aiir bi wakae yoknakim mi ta hiriinan sairsi whinkinsiis haiginugin Adi Komii siya iki Juda iikam tani simiir nanmaiwarkainam. Mi Isrel simiirin wi Adi Komii siya minki mi sima wi io whwonkam Juda inkam tani simiir nanaowi. Dimusi rani, siya dimin miyik simiir hauugin. ¹² Mi siyiu biyeyim sima tiriyin, Adi Komii siirin simar huuyarmai mi

siya iki iikamim Juda iikam tani simiirin dimin miyik asi hauuwi. Mi Isrel simiir iikamim sima Adi Komii siir dimin miyik miyikim, simiirin ini yimiyuwim mi Adi Komii siya ti dimin miyik miyikim iki iikam nhirim sim asi hauugikin. Mi mhoiya Isrel simiir iikamim sima Kraiis siiram swoki haiyug naingwonanii mi ti dimin miyik miyikim wi Juda iikamim ti nu iirar nwoirkakim hinda tinda wi simiir whinkinsiis haiginiuwi.

Adi Komii siya Juda iikam tani simiir nanmai-warkainakim.

¹³ Mi tariinanin kara ti iikam Juda iikamim tani, tisi yai kimiir nini boinmimauniyin. Kara aposel inkamkin, kariirin Adi Komii siya nikropkikin ti iikamim Juda iikam tani, kimiiram. Mi ta miya kara miriia kara sairam mairgimairga komii asi nwowi. ¹⁴ Mi iya kara hiriinan tirin mi kariir isidin Isrel sima wi whwokwoka nwo rani. Sima wi dimin miyik miyikim Adi Komii siya hauuwim iki iikam nhirim sim, hiuyirmaii. Mi kara Juda simiir iikam nhirim wi ti hiriinan siyu iirsi nanmaiwarkinaei. ¹⁵ Adi Komii siya wi iikamim Juda iikam tani simiiram kiwakkii, saika nongwomamair aeyam. Dimusi rani, siya Isrel simiir isidin, siirin digumii bidi haimriiyugigin. Mi mhoiya iya siya simiir swoki ikunaei siiram swoki itim, ya wi dimin miyiki miyiknan nwowi, inkamin ieyanki swoki insiin idwowyin mi omwai ha waiyaeyin siir hiriinan.

¹⁶ Mi inkamin paemiyim Adi Komii siir nikumauuwi mi iki siir kwiya kwiyaam mi siir kwoim mi siir nidim, yim iriipi hiriinan siirara kinairgim. Mi Ebrahim siya mi profet inkam

miiyik miiyik ikim, sima Adi Komii siir yinisisim nwowi, mhoiia simiir isidim simiir yinieyim wi iriipi hiriinan siir yinisisimar mi owi. ¹⁷ Mi Adi Komii siya ibin inkamki nonkwo nankaiyin, siir kwiya wai imiir nikrip haii mi siya ibin sasa nikii whakiyin siir kwiyam ha mi ikrip haii mi simiirin wi iripa nitimrwaku widgii. Mi sima kirie wi sima simar swoki inhai anainaei. Mi Juda iikamim yim ini ibin inkamki nonkwo inkiniyin, ini siir hiriinan ywowin. Mi Juda iikam tani yim ini ibin sasa nikiiwhakiyin, ini siir hiriinan ywowim. Mi kima isid whisairin ini iripar yitinakuim, ti pae wiso sowiir hiriinan. Mi wim kima ini ta paeyakwiya waiya ini saiir igsoop aiir nokwokairiinan ywowin. Mi wim kima opa pi siir mi imiirsiyar mi haii. Mi Juda iikam tani kima kirie pi Juda iikamim simiirsiya mi haii. ¹⁸ Mi kima hiriinan nwowi mi kima wi ha kipi naingwo, Juda iikamim simiir kouin ini kima ywowim, yipiki ti paeyakwiyam wainamim Adi Komii siya nikrip haiiyim simiir hiriinan. Mi kima hiriinan dimuam naingwowi, ha? Wim kima ini paeyakwiyanan ywowim mi Juda iikamim yim ini paeminan ywowim. Wim kima ini paeyakwiyanan ywowim mi kima wi dig nwo rani, pae siir mi imiir op hauuwim, paeyakwiya imiirin paemi ieyar kirie haiginuwi.

¹⁹ Mi wim kima wi hinina boini, paeyakwiyam Adi Komii siya nikrip haiiyim igsoopa krime mi okwokairinaei yo ini mi owin. ²⁰ Ta yaiya, ya yaimwowainga mi kima, kimasiyar mintirao ta saiirsiyin. Simiirin Adi Komii siya nhinikriropkikim. Dimusi rani, sima siir yai aiir bi wakaena apkim. Mi simiir igsoopa kima

asi nokwokairiinanaowidga, wim kima siir yai aairam naingwo tibmii kiningim. Mi kima, kimamar kipi naingwona, kima wi ti idid. Mi diminim kima naingwo tibmii kinim simiirsi ha timi mintirao. ²¹ Juda iikamim, yim ini paeyakwiya kinan ywowim mi Adi Komii siya simiirin wi hiriyyar kigninkin okripkai rani. Nningaka. Simiirin wi siyar nikrimkripkii. Mi wim kima, wi ha kipi mi aingwo, Adi Komii siya krimiirin, wi hiriinan mi tir tani. Nningaka. ²² Adi Komii siya iikamim digumii siir haimriiyugigim, simiirsiyin naingwoyimok karamaeka. Nningaka. Sima ini ibyakwiya mi Adi Komii siya nikrimkripkiyim ini simiir hiriinan ywowim, wim kima ini ibin sasa nikii whakiyin, siir kwiya mi ini simiir hiriinan ywowim. Mi kima siiram wakaeyokna apkripkai karam nwowi mi kima wi hiriyyar naingwowi, siya wi krimiir nhinikriropki rani mi wi krimiir nonkwobumbuninkin iguski rani, aniya? ²³ Mi Juda iikamim sima swoki aingwo tibmii kini, Adi Komii siya wi digar nwowi, simiirin wi simiir naeyiu imiirar swoki iyopkimkikugii. ²⁴ Mi Juda iikam tani kima ini ibin sasa nikii whakin Adi Komii siya nikripkiyin, ini siir hiriinan ywowin. Adi Komii siya mriiya miya ya ini saikisar ywowa. Mi siya kimiirin ibin inkamki ninkinin, saikar yinkin iyopkiku haiginu. Mi Juda iikamim ini ti ibin inkamkin ninkinin ini siir hiriinan ywowin. Mi Adi Komii siya kimiirin Juda iikam tani hinin tiri, ya tariigina ya mi komii rani, Juda iikam simiir swoki ikunaei mi simiirin simiir maeyaugi maeyau imiirar swoki iyopkimkikugii. Nningaka. friig

Adi Komii siya iikam whiekakim Juda iikamim simiirim mi Juda iikam tani ikim wi simiirar nanmaiwarkaina swowi.

²⁵ Ti kariir akamim, kara ha naingwowi, ta yaiya saiir yaimwokiyaimewowim simiir ti sibgu inokninkin, biya inkamki sibgu ninokninkin karam nwowa, kara ha naingwowi kima ti diminin siirgisiir ti inokninkin mi kara pi boriisopi, kima hinina naingwom digworaekwo whiekakim simiirin kimar yinokninkin iski. Nngaka. Adi Komii siya kiyopsibgi haiginuwi Isrel simiir iikamim simiir kwoin imiirin mi wi ta iya Juda iikam tani Adi Komii siya nimbiniin siir yinisim nwowi, sima naingwo tibiim kinana wi saiirar nadigni. ²⁶ Mi mhoiya ti digworaekwo whiekakim sima digii mi Isrel simiir iikamim ha swoki amswowi Adi Komii siiram mi simiirin wi siyar nanmaiwarkinaei. Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii hir nwowa saeya hinina boinka,

inkamin iikam imiir nanmaiwarkainainin, yio om Saionanki nitin inkamin siya. Mi kwoin bibiyeyim Jekopni isidin siir kwoin nau nwokaiyim wi siya kindimdiyugii.

²⁷ Mi ta iya, kara simiir dimin biyeyim simiir kindiyugii mi ta biya kara nimbina, nimbina ya wa nimbiam. ²⁸ Isrel sima Adi Komii siir yai win kibiya digiumii saiir haimriiyugim, sima whwokwoka saika bi nwowikim mi Adi Komii siya simiirin io asi nwokin. Mi iki Juda iikamim simiiram asi ninmiininkinamkin. Dimusi rani, Isrel simiir kamim Adi Komii siya bidi yimbiniin siir iikam nwowam. Mi siya simiiramar naingwokwoin. Dimusi rani, bidi

bɔdiniyarɔn siya sɔmiir brougaeyɔm Ebrahim, Aisak mi Jekop, sɔmiir bɔdi boinɔn hinɔn, kimiir isidɔn wɔ karar kigriraowi mi sɔmiirin wɔ siyɔu miyɔk iirar tirhaiginɔuwi. ²⁹ Adi Komii siya sɔmiirin wɔ siyɔu miyɔk iirar tiri. Dimusi rani, siir kwoinɔn wɔ swoki kisina haigii rani, iikamɔm siya nɔmbingiyɔm, siir iikam nwowam, sɔmiir nanmaiwarkainamɔn. Nɔngaka. ³⁰ Biya Juda iikam tani yaewan kɔma niki kindiyɔu wankɔm Adi Komii siir yai airin mi tariinanɔn Adi Komii siya krɔmiirsi naingwobumbugin mi siya kimiir asi whɔnkɔnsiis haiginɔuwi. Dimusi rani, Isrel sɔmiir iikamɔm, sɔma Adi Komii siirin digɔumii haimriiyɔugigɔm mi siya kɔmiiram asi nɔnmiinɔnkinanii. ³¹ Adi Komii siya kɔmiirsiyin ina naingwobumbuwin. Dimusi rani, Isrel sɔmiir iikamɔm sɔma siir yai airin yaewan bɔdi kindiyɔuwangikɔm. Mi tariinanɔn, Adi Komii siya wɔ sɔmiirsi swoki aingwobunaei mi siya sɔmiirin wa whɔnkɔnsiis haiginɔuwi. ³² Mi ti siyɔuin Adi Komii siir yai aka nantamiyɔriyɔriiyɔn, Adi Komii siya iikam imiirin wɔ iikamɔm hɔugripkɔikikaigiyɔm wɔ sɔmiir hiriinan hɔugripkɔikikaigi mi Adi Komii siya krɔmiirin ti hiriinan tirkiyin mi siya mhoiyya krɔmiirsi naingwobumbuwi mi wɔ krɔmiir whɔnkɔnsiis haiginɔuwi. Iriig.

Krɔma Adi Komii siir inig iir hainan.

³³ Ha kipi naingwo, krɔmiir Adi Komiiyin, siya bɔmbɔuwigi mi iuwi digworaekwowɔm siya nɔnoknɔnkinɔm, ini solwara nwowi siyɔnkrɔnim ini sɔmiir haiburɔm mi kougikouwɔn ini siyar

yowiskiyin. Krɪma nɪnoknɪnkin tani, ti hiriinan siyɪuin siya tɪriyin mi siya krɪmiirin wi panin panina namisi tiri, siya hindara tiri. ³⁴Kaimwoka, Yokwo Komii saeya hinina boinka,

yɪpikin Biyan Inkam Komii siir kwoin iir nɪnoknɪnkinin, ha? Mi wi nhinga boini siirin, hinin, kira ti hinin si ti tir, iyie? Ti hinin si ti tir, ha? ³⁵Yɪpiki inkamkin dimin Adi Komii siir niki hauwi mi mhoiya siya siirin wa swoki iyopkiyuwi siirin, ha?

³⁶ Nɪngaka. Digworaekwo whiekakim siyar tirkikim. Mi digworaekwo whiekakim simiirin ini siyar kigirkakim mi digworaekwowim yim ini hiriyar nwowim, siir kinsiis haiginuwam. Mi krɪma siir inig iirin inokinokin hiriyar hainanaei. Taka yaiya, ya yai kaimwoki kaimwoka. Iriig.

12

Krɪmiir mhi kwoinim Adi Komii siirin inkamim dimin taemin siir nɪnkin imiiaeyim simiir hiriinan hauugi.

¹ Ti kariir akamim, kara kimiirin ta yai aiir boininkwokwokii, Adi Komii krɪmiir Wanin siya krɪmiiramim naingwobumbu prasae bi kinkin. Mi siya krɪmiirin siyu miyik miyik kasa bi tirkin, krɪmiir whinkinsiis haiginuwam. Mi krɪma, krɪmiir mhi kwoinim Adi Komii siirin, inkamim nae siir nɪnkin imiiaeyin siir hiriinan hauugi. Mi krɪma siir yai imiir wakaeyokna mi siir mi imiir mrii. Mi siya wi krɪmaka nwoki ingwomamair aeyim. Mi ti hiriinan siyɪuin krɪma Adi Komii siir inigin wi siir nwoki hainan

kiniim. ² Kima siyiuim nuan iikamim sima tiriyim simiir kipi kigna diriraerar. Nningaka. Kima Adi Komii siir tiki kigninkinki, kimiir kwoin imiir hürworwokaiyamin mi kima wi Adi Komii siirgisiiram wakaeyokna apan iikam nwoki owim. Mi kima wi haini ninokninkini digworaekwowim Adi Komii siya naingwowim kima tiram. Yio tiriiginin ini yokiyin, Adi Komii siirin wi maingimainga siya nwowaiginuwi. Mi Tiriiginin, krimiirin wi siya whinkinsiis haiginuwi.

³ Adi Komii siya kariirsi naingwobumbugin mi siya kariirin siir aposel inkam asi nokmwın okwohaiginugin. Mi ta hiriinan kara inigakin kimiirin hiniina boinim, wim kima inig karamae iikamim kima ha kipi naingwo kima wi inig komiigak iikam nwowi. Nningaka. Kima, kimamar kipi naingwona mi kima, kimiir naingwo tibmiiya Adi Komii siya hauuwa kimiir, saiirgisiir digar hid. Mi kima wi ti diminin siya nimbingiyin tiram wi siir nwoki tirim. ⁴ Krima dinokninkin, krimiir pua kwiruwainga mi saiir pua haimii haimiiyim kasa rani. Piu haimii nhirim yim dimin whir nonkwo diriraerarikim mi nhirim yim dimin whir mi onkwo diriraerarikim sima dimin whirua bi nonkwo diriraerarikim. ⁵ Mi ti hiriinan siyiuin krima iikam kasa rani mi krima ini piu kwiruwananar swoki owim. Dimusi rani, krima Kraisiir yai aiir wakaeyokna apkim mi krima ini iripar yitinakuwim. Mi krima, krima krima ti swoki whinkinsiis ankinsiis irni nwirniyin. ⁶ Mi dimininim Adi Komii siya tiriyim mi siya hauuwiiyim krimiir sima hirii hiriinankina rani. Nningaka.

Adi Komii siya kimiirsi naingwobumbugin mi kima wi hainii ninokninkini diminin siya kimiir boinmauun. Mi siya ta yai boinmimauuni ninokninkina inkam nwirni hauuwi mi siya siir naingwo tibmiiya saiir digar boinmimauu. ⁷ Mi Adi Komii siya krimiirin kirie siir mi aiir miriiyam hauuwi. Iki iikam nhirim sima whinkinsiisam mi kima ta mi aiirgi aiirrarar sibgu mirii iski. Mi Adi Komii siya kimiirin kirie siir yai aiir boinmimauuam hauuwi. Mi kima ta miiya siya hauua saiirgisaiirrarar sibgu mirii iski. ⁸ Mi kima iikamim Adi Komii siya nimbiniim iikam nhirmi nokboin prapas haiginuwi mi ti hiriinan siyuun kima tirin simiir, simiirin wi siya whinkinsiis haiginuwi. Mi iikamim yipiki Adi Komii siya nimbingiyim iikam nhirmi nokboin prapas haiginuam mi kima ta mi aiirrarar sibgu mirii simiir whinkinsiis haiginuam. Mi iikamim yipiki Adi Komii siya nimbingiyim digworaekwo iikam nhirmi sioitkin hauuam mi sima ta mi aiirin sibgu mirii mi simiirin digworaekwowim hoimgakar sioitkin hauu. Mi iikamim yipiki Adi Komii siya nimbingiyim iikam nhirmi kou nwowim, kima sibgu tir mi kima wi sibgu dwo. Mi iikamim yipiki Adi Komii siya nimbingiyim, iikam nhirmissi naingwoyimyokim, sima saiirin wi sibgu tir. Mi kima simiirin wi nimbuniniekakar dwoki.

⁹ Kima kipi niksise, kima irni kwirniyammar daingwo dimin miyik miyikim simiiraramar daingwo. Mi diminim biye nwowiyim simiiram in kipi naingwo. ¹⁰ Irni nwirniyam naingwokwowiya, ini kiriir yinwigim simiiram kira naingwowiya ini saiir hiriinan yowa

iikam nħirmiyam naingwokwowiya ini kiramar naingwonaeyia ini saiir haibura. ¹¹ Kima piugi kipi piyao. Dimin kima tiriyin Biyan Inkam Komii siir kimiir kwoinin ti siirarar hauu iguski. ¹² Kima maigimaigra hiriyar dwokripkai iya Biyan Inkam Komiiyin Krai siya swoki itana saiiram. Mi iya kimiirin dimin biyieki kimbu haiginuwi, kima wi sibgu dokworinu. Adi Komii siiramın dimin taeminamin. Inokinokar sriinanae. ¹³ Mi iikam nħirim naingwo tibmii kiniiyim sima paeprkabnan nwowi mi kima simiirin kimiir digwokworaekwo imiirar hauu. Mi iikam nħirim om whiranım kimaka boinaenakiyam nti, kima simiirin igi haigi idwokaigi.

¹⁴ Mi iikamım kimiir nonkwonınwomwırnıkin haiginuwi kima simiirin yamdi kipi swoki tir. Kima simiirin siyiu miyiki miyik iirar tir. Mi Adi Komii siiram kwisboınki simiir whınkınısiis haiginuwım. ¹⁵ Mi iikamım maigimaigra nwowi mi wım kima iriipi hiriinan simakar timi inkin maigimaigra. Mi sima hik mi haii mi wım kima iriipi hiriinan hik simakar timi inkin hai. ¹⁶ Kima iripa dongwomamaır ae kima ha kipi naingwo, kouwin ini kimar ywowım. Nıngaka. Kima iki iikamım inig karamaeyım simaka damasu mirii, iki mi bibiyeyım sima miriiyim simiir. Mi kima iki iikam nħirim simiirin ha kipi naingwo, ninoknıkin komiigakin kimar yo. Nıngaka. ¹⁷ Mi kima iikamım siyiu biyie kimiir tiri simiirin yamdi kipi swoki tir haiginu. Mi kima iikam imiirin dimin miyik iirar tiri mi sima wa kınınoknınkıni. Wım kima siyiu miyiki miyik iirar tiri. ¹⁸ Mi siyiu kakın

n̄uwi, k̄ima digworaekwosi k̄ipi n̄iniinansao. N̄iingaka. K̄imiir kwoin komiiȳin iikam imaka nongwomamāir aeyam daingwo. ¹⁹ T̄i kariir akam̄im k̄ima iikam̄im k̄imiir tirbuw̄im simiir̄in yamdi tirbuwam k̄ipi swoki tir. K̄ima t̄i iikam̄im io k̄imaka nwow̄im, simiir̄in Adi Komii siiramar dwo. W̄i yamdi siyar t̄iri. K̄ima t̄i dim̄in̄im Adi Komii siiram dwo yamdi siyar t̄ir̄im. Dimusi rani, siir yaiya Yokwo Komii saiir h̄ir nwokaiȳim h̄iniina boink̄im, simiir̄in mhoīiya w̄i yamdi karar tirhaiḡin̄uwi m̄i w̄i karar nonkwobumbun̄ink̄in haiḡin̄uwi. ²⁰ M̄i k̄ima iikam̄im siȳu biȳie k̄imiir t̄ir̄im simiir̄in yamdi k̄ipi swoki tir. M̄i sima m̄h̄igi naowi, k̄ima simiir̄in naemin ha tim̄i hauu sima naeyam. M̄i sima kwoink̄i m̄i haeii, k̄ima simiir̄in op ha tim̄i hauu kwiyae. M̄i k̄ima simiir̄in h̄iriinan t̄iri, m̄i sima w̄i n̄idid prasaekik̄in tani, t̄i siȳu biȳeȳin sima t̄ir̄in k̄imiir siirsiȳin. M̄i t̄i h̄iriinan siȳūin ȳio ini nh̄iridm̄ir parid siȳit̄k̄ink̄inan ywow̄in simiir mwo imiir. ²¹ M̄i h̄iriinank̄i n̄uwi, k̄ima siȳu biȳeȳin siiram k̄ipi kiwaki, siya nikwowaisiiyam. N̄iingaka. K̄ima siȳu biȳie imiir̄in siȳu m̄iȳik̄in k̄ima t̄iriȳin siya dikwowaisii. Iriig.

13

K̄ima gavman simiir siȳu imiir dap

¹ Iikam hoimgak krimarin, gavman simiir inkam komii komiiȳim simiir yai imiir wakaeyokna. Adi Komii krimiir Wan̄in siyar nokmw̄in okwo haiḡin̄uḡim gavman simiir̄in, iki iikam wh̄iekak̄im omom omoman̄im simiir k̄igriraowam. Adi Komii siyar n̄im̄bingik̄in, iikam

imiirin, gavman nwowamin krimiir kigriiraowam tariinanin. ² Mi iikamim gavmani iikamim simiir yai wakaeyokna karam nwowim, yim sima digumii Adi Komii siir haimriiyi uwi mi ti hiriinan kamim, yim siyar nokmwim okwo haiginiugim, ta hiriinan mi aiir nwowamin. Mi sima gavman siir yai aiir wakaeyokna karam nwowi, simiirin wi gavman siya nonkwoninwoimwainninkin haigini uwi. ³ Mi iikamim siyiu miyik sibgu tiriyim, kima ha kipi naingwo gavman siya wi io kimiir nwowi. Nningaka. Mi iikamim siyiu biyie tiriyim, sima didid simiirsiiyin. Mi kima gavman siirsi dididi, io kimiir nwosi mi kima wi ti hiriinan siyiuin siir di tirii kima wi siyiu miyik iirrarar pi tirin. ⁴ Yim sima Adi Komii siir igsoa sair nokwokairinanan ywowim. Mi kimiirin ini simar kigirkakim mi kima wi iripar nwoke ingwomamaire aeyim. Mi kima siyiu biyie tiri, kima wi didid. Dimusi rani, sima inig komiigak whisarii bi nwoke mi kimiirin simiir kirie aeya nonkwowi mi wi sima nonkwobumbuninkin haigini uwi. Adi Komii siir igsoa simar nokwokairinaka, iikamim siyiu biyie tiriyim simiir nonkwobumbuninkinam. ⁵ Dimino whiskwo kima wakaeyokna api gavman siir yai aiirin. Kimiirin wi Adi Komii siya pi nonkwobumbuninkinisi mi wi mi naingwoyimyo knanaeisi. ⁶ Wim kima umirim Gavman simiir asi hauuwi, Adi Komii siir igsoa simar nokwokairinanaowida, kimiir kigriiraowam inokininokin mi kima wi wadie nwoke owim. ⁷ Mi kima dimin taeminim gavman simiir iikam ima nikiuwiyim, simiir hauuwam yim ha

timi hauugi. Mi Kima gavmani iikamim umiram sima sriigiyim, kima simiirin ha timi hauugi. Mi sima nuni umiram mi sriigii, yi iriipa hiriinan ha timi hauugi. Mi gavmani iikamim yim sima ini krimiir kou ywowim mi krima simiirin siyiu miyikimiyik iirar sibgu tir. Iriig.

Mi iikamim iikam nhiram naingwowiyim, yim sima Adi Komii siir siyiu iir napikim.

⁸ Mi kima inkam nwiri dimin haii, wi niyopkiyiu karamae kipi swoki o. Mi kima inkam nwiraka wi hiriinankak kipi nwo. Mi diminin whiruwaargin, niyopkiyiu dig nwo karamae nwowi, irni nwirniyam naingwokwowyin. Mi iikamim, iikam nhirmiyam naingwokwowyim yim sima Adi Komii siir siyiu iir napkim. ⁹ Adi Komii siir siyiu komiiyin hinina boinkin, kima hii inkam nwirni wig aka kipi nanae mi wig irni kam aka kipi mi anae. Mi inkam kipi mi isomsom aokao mi hii kipi mi tauae mi kipi mi kigmair, ti sima sima rani, siyiu komii siir yai nhirim ina mi owim. Mi diminin whiruwaargin simiir kou nwowin, yo hiningin kima iikamim kimiir omaka kingiin nwowim, simiiram in kiramar naingwonaeya sair hiriinan daingwo. ¹⁰ Iikamim, iikam nhiram naingwowiyim sima simiirin siyiu biye bi tirikim mi ti hiriinan siyiuin iikam nhiram naingwowiyin, yo Adi Komii siir siyiu iirar napi.

¹¹ Kima hiriinan tir iya Jisis Krai siya swoki iuuniyana nua tiriir ini kingiin nwowa. Mi kima Jisis Krai siir mi aiir mirii wi kipi mirii piyapiyao. ¹² Ihi, iya siya swoki itana nua tiriir, ini kingiin nwowa. Mi krimiir iya ti nuin dimin biyeeki

naokingugukikaiyɪn siir nwowana ɪni dɪg kingiɪn nwowa. Mɪ krɪma Setan siir siyɪu biyɪeyɪm yɪm tɪ iuguski. Mɪ Adi Komii siir kirɪe aɪɪr hai mɪ Setan siir tɪ swoki kwatio. ¹³ Krɪma siyɪu mɪiyɪk ɪiir sibgu ap mɪ siir sibgu tɪr. Iikamɪm nabɪe kɪgomok apiyɪm sɪm hɪnɪn mɪ siyɪu biyɪe siir kɪpi nap iki iikamɪm nɪi tɪsɪsɪr apiyɪm sɪmiir hɪriinan. Yɪm ɪni op biyɪeya kwiyae whaowaeiya saɪɪr kwiyae whaowaenan ywowɪm. Sɪma hɪi nanaekɪm mɪ yaii prɪnɪnɪi prɪnɪniigɪm mɪ io whwonkam nanaokɪm mɪ wranan nɪnsikɪm. ¹⁴ Mɪ wɪm kɪma wɪ hɪriinan kɪpi tɪr kɪma Jisɪs Krai siir kirɪe aɪɪr hai. Mɪ dimɪn biyɪeyɪm kɪmiir kwoɪnki naingwowyɪm tɪram, yɪm wɪ kɪpi tɪr. Iriig.

14

Krɪma iikam nhɪrɪm naingwo tɪbmiiyɪm sɪmiir kɪpi hid.

¹ Mɪ iikam nhɪrɪm naingwo tɪbmiiya kirɪe nwo karam nwowi Jisɪs Krai siiramɪn mɪ kɪma sɪmiirɪn kɪpi hɪuyarmaɪ kɪma sɪmiiram dapiyao Adi Komii siir inɪg ɪiirɪn kɪnakar hainanam. Mɪ kɪma dimɪnɪn whwokwoka nwo karam nwowyɪm sɪmiir kɪpi nɪnkinwamwarkɪi boɪn. ² Boɪniyɪo yaiya kara pɪ hɪnɪna boɪni, mɪ inkamɪn Adi Komii siiram naingwo tɪbmiiyɪn siir naingwo tɪbmiiya saeya ha boɪni, tɪ naepai naepaiyɪm yɪm hɪriiyar daeswo, yɪo siya wa dae. Mɪ nwɪrɪn siir naingwo tɪbmiiya Adi Komii siiramɪn kirɪe nwo karam nwowi, yɪo wɪ kɪuaekɪuaeyɪm sɪmiirarar timɪ ae. ³ Mɪ inkamɪn naepai naepai naeyɪn, siya iki inkamɪn naepai naepai naesi nididiyɪn siir kɪpi nɪgbumbu, yɪo tɪ hɪriinan siyɪuɪn yɪo mɪiyɪk rani. Mɪ inkamɪn

kɩuaekɩuae ara mi aeyɩn yɔ iriipa hiriinan, iki inkamɩn naepai naepai imiirar naeyarkakiyɩn siir kipi mi igbumbu. Mi yɔ tiriiginɩn yɔ iriipa hiriinan miyɩk rani. Dimusi rani, simiirɩn Adi Komii kɩmiir Wanɩn siya biɩi yanmaiwarkainas-wowɩn. ⁴ Kɩma hiriyyar naingwowi iki iikam nhirɩm Kraisi siir mi miriyyim, simiir hidim mi kou ini kɩmar ywowim, ha? Biyyan Inkam Komii siya hidi digworaekwo whiekakim siir iikam ima tirɩm simiirɩn wi wadieyar nwowi, iyie? Wi wadie nwo rani, aniya? Simiirɩn wi Adi Komii siyar whinkinsiis haiginɩuwi, siyɩu miyɩk tiramɩn.

⁵ Mi iikam nhirɩm yim ha naingwowi, ii nhirɩm simiir kouwin ini ii kwira kou saeya ywowa. Mi iikam nhirɩm yim ha naingwowi, ii whiekakim ini hirii hiriinankɩmar ywowim. Mi Kɩma irira nwinwira diminɩn kɩma naingwowiyɩn, siiramɩn sibgu daingwo omok hid. ⁶ Mi iikamɩm ha naingwowim, ii nhirɩm iki ii nhirɩm simiir kouwin ini sima ywowin, yim sima Biyyan Inkam Komii siir inigin hiriinan sairsiyar mi hainani. Mi iikamɩm naepai naepai imiir naeyarkakiyɩm, yim sima Biyyan Inkam Komiiyɩn siir inigin simiirsiyar mi hainani. Dimusi rani, sima ti naeyim Adi Komii siya hauugiyim simiir, siirɩn simiirsi ti swoki boin wadieki. Mi iikamɩm kɩuae kɩuae ara naeyim, yim sima Biyyan Inkam Komiiyɩn siir inigin ti simiirsiyar mi hainani. Mi sima Adi Komii siirɩn ti naeyim siya hauuim pi simiirsiyar mi boin wadieki. ⁷ Inkam nwiirkin siir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyamin, siya bi nonkwokin. Nningaka. Mi inkam nwiirki siir kwoin aingar bi mi aingwo aonamkin. Nningaka. ⁸ Mi krɩma

omwaiyar mi waiyaei yio Biyan Inkam Komii siirar diminkin. Mi krɪma mi aonami yio iriipa hiriinan Biyan Inkam Komii siirar diminkin mi krɪma omwaiyar mi waiyaei mi krɪma mi aonami, nɪmkrɪma Kraisiir iikamkim. ⁹ Dimusi rani, siya bɪdiya yaowin mi ini iki iikamim naokaowim mi iikamim krɪma ti omwaiya niki waiyam siya ini krɪmiir Biyan Inkam Komii nwowin.

¹⁰ Mi dimusika, kɪma kɪmiir nomiiyauim simiirin whisarii prii hɪdi, ha? Mi dimusika, kɪma kɪmiir nomiiyauim simiir nigbumbuim, ha? Mi mhoiia krɪma homgakarɪn wi Adi Komii siir whwonkam ida nokwowi. Mi dimɪnpai dimɪnpaiyim wi siyar hɪd iski. ¹¹ Adi Komii siya Yokwo Komii saiirin hɪniina boinkikin, Biyan Inkam Komiiyin siya hɪniina boinkikin, kara kɪmiirin yaimwower boinki, kara ini omwaiyar waiyin. Ombud komiiyin wi ogmwo kariir whwonkam idair nini hɪunii mi sima wa boini Adi Komii kɪngi kɪnin kirargin.

¹² Mi krɪma irira nwinwira Adi Komii siirin, wi krɪmiir yapayapa kwoin imiirar boini, krɪma ti dimɪn taeminim hɪniin dimusi tɪrkim, iya krɪma ti nu iir niki owa. Mi krɪma wi mɪntarao, siyɪuin krɪma tirin iki nomiiyau nhirim naingwo tɪbmii kɪnim sim. Iriig.

Krɪma nomiiyauim naingwo tɪbmiiyim simiir naingwo tɪbmiiya saiir kipi tirbu.

¹³ Mi krɪma, krɪmiir nomiiyauwim simiir kipi hɪd. Kɪma ti dimɪn hɪriinanim simiirsi daingwo. Kɪma, kɪmiir nomiiyau imiirin dimɪn kipi swoki

tirsran simiir nɪkpɪtmaiyamin siyɪu biyɪe tiram mi sima nanka ikiiyamin. Nɪngaka. ¹⁴ An kara Jisis Krai saika bɪdi yitɪnakiukikin mi kara asi ninomokninkini, digworaekwo whiekakim wadie kina nwo imiirin. Mi nwiirki ha naingwowi, ti diminin miyik rani mi siya wi kipi tir mi wi kipi mi ae. ¹⁵ Mi naeyin kira naeyin, kiriir nomiyauin kiriirsiyin hikak siya nwowi mi ti hiriinan siyɪu, yio nomiyauam naingwokwowyin si rani. Mi ti dimin hiriinanin kima naeyin siirin, kima iikamim yipiki Krai siya naowin simiirsiyin, simiir wh-wonkam ida kipi nae, simiir naingwo tɪbmii aiir tirbuam. ¹⁶ Mi dimin whir kipi swoki isiimauu iikam nhirmiyin, wim wi sim pi boinbumbuwisi ti diminin kima ha naingwowyin, yio wadiekin mi yim sima wa boini, yio miyik rani. ¹⁷ Mi dimin miyik miyikim Adi Komii siir isidin siirim, yim naeni dimin tani mi yim op kwiyaeni dimin tani. Nɪngaka. Yim hinin hiniingim, dimin whirki kimbu karamae nwo mi iripa Adi Komii saika nongwomamaɪr aei mi maɪrgimaɪrga nwo. Yim ti dimin hininim yim Adi Komii siir naeyu ieya hauugim. Mi ti dimininim simakisimaɪrgim kougi kou nwowim. ¹⁸ Mi kira ta mi hiriinana saiir mirii Jisis Krai siiram mi Adi Komii siya kiriirin wi maɪrgimaɪrga prasae nwo rani, ta miya kira miriia saiiram. Mi kimiir nomiyauim yim iriipa hiriinan wi maɪrgimaɪrgar mi owi.

¹⁹ Mi krɪma siyɪu krɪmiir whinkinsiis haiginiuwiyin, iripa nongwomamaɪr aeyin mi kirie irni nwirni hauuwiyin, siir dap. ²⁰ Kima Adi Komii siir miya ti naeyam kima naeyim tirim simiirsi ara kipi tirbu. Nae whiekakim

yim wadiekinargim. Mi ti diminin kira naeyam tirin, kiriir nomiiyau siir whwonkam ida siir naingwo tibmiiya saiir nanka ikii, yio tiriiginin wi biyieki biyie nwowi. ²¹ Mi diminin kira naeyam naingwown mi opa kira kwiyaeyam naingwowa, kiriir nomiiyau iirin siya nanka ikii mi kira ti hiriinan diminim wi kipi swoki tirmimin wi hindarar ditkii iuguski. ²² Mi diminin kira ha naingwowyin yio nae dimin kibikin mi kima siir naeyam naingwowi yio kimakima dimprio ae, kima inkam nwirni kwoin nipiyaokiiyim kipi tir, yio kima mi Adi Komii siya kimiirarar diminkan. Mi kimiir kwoinim ha naingwowi siyiuin kima tiram naingwown yio siyiu wadiekin mi sima wi maigimaiga nwowi. ²³ Mi inkamin kwoinin whisa nwowi diminin siya naeyam naingwown mi siya siirin wi kipi nae. Mi siya ti dimin iir naei, yio siya dimin biyie bidi tirin. Mi diminin kira ha naingwown, yio dimin biyiekin mi kira siirin hiriyyar tirkrpkaii, yio tiriiginin, Adi Komii siya ha boini, tiki diminin yio dimin biyiekin. Iriig.

15

Krima Kraiis siir yai aairar wakaeyokna ap.

¹ Mi iikam krima yipiki naingwo tibmii kinim Jisis Kraiis siiram, krima iki iikamin Jisis Kraiis siiram naingwo tibmii kin karamae nwowim simiir whinkinsiis haiginu, yim wi pi nikii iuguskiisi. Mi krima, krimamar kipi naingwona. ² Nim wi krimamar pi naingwonaeisi, krima iki iikamin naingwo tibmii kinim simiir whinkinsiis haiginu mi simiir naingwo tibmiiya Jisis Kraiis

siiramın wı kırıe nwoki owi. ³ Adi Komii siir Yokwo Komiiya hınına boınka, siya kırımiir Biiyan Inkam Komiiyin, siya siir kwoınairga bi nıtkın, kırımiiram nauni mıriiniyim. Nıngaka. Adi Komii siir Yokwo Komiiya saeya hınına boınka, ti yai bibiyeyim sima nıgbumbuwiyim, an kara ını warar mı ıkin hıkin mı kırıma wı kırımiir kwoınkar kipi naıngwo mırii. ⁴ Ti yayım bııya sima wınkıyım Adi Komii siir Yokwo Komii aiir, yım kırımiir nowamwarkai haıgınıuwam wınkıkım. Mı ııya sima ti yai ımiir wınkıyım, sima mınam wınkıkım kırımiir kwoın ımiir wokmai haıgınıuwam. Mı hırıinankı nıuwi, kırıma wı naıngwo tıbmıi kın pranae kın tani, ta ııya omwai Adi Komii saıka waiyayokiyokııyana saıiramın. ⁵ Adi Komii kırımiir Wanın sikısiyaırgın kırımiir wokmai haıgınıuwiyin mı kırımiir whınkınsııs haıgınıuwiyin sowiir bwamkıbwamın. Mı kara Adi Komii siiramın hırıinan saıiram kwısbıın yokıyokııgın. Mı ııya siya kırımiir whınkınsııs haıgınıuwi mı kırıma ııpa dongwomamair ae, Jııs Krais siya tırın sıııuın kırımiir nıısiimauuwın siir hırıinan. ⁶ Mı kırıma wı kwoın whıruwar dwoki mı wı dirıyar tımı boınkı, Adi Komii siir inıg ııir hainan praprasmın kırımiir Biiyan Inkam Komiiyin Jııs Krais siir Adın. İrıig.

Krais siya Juda ııkamım mı Juda ııkam tani ııkım sımiir kinsııs haıgınıu swokın.

⁷ Jııs Krais siya bııdi mı boının, kırıma siir ııkam nwowam. Mı ıııpa hırıinan sıııuın kırıma nwırni ııriyamar tımı aıngwo. Mı hırıinankı nıuwi, ııkamım sima wı Adi Komii siir inıg ııir hainan prapraskı. Dimusi rani, sima kırımiir sıııu ııir

kigim. ⁸ Mi ti yayim kara kimiir boinmimauuwim simiir yaimwoki yaimwowim yim hinngim, Jisis Krai siya Juda iikamim, yipiki mois kitiyopnir haiiyim simiir whisarii mi primiriyan inkam nwokin. Siya simiir nisiimauuwam tirkin siir Adin siir yaimwo kana. Mi Adi Komii siya dimin taeminim krimiir brougae wanwiyaeiyim simiir nimbingiyim bidi bidiniyar Ebrahim Aisak mi Jekop simiirin wi siya tiri. ⁹ Kima mi kimiir nomi-yauuwim naingwo tibmii kinim kima iripar dongwomamair ae. Dimusi rani, krais siya iki Juda iikam tani simiiram warar nitkin. Mi sima wi Adi Komii siir inig iir nwoki hainan praprasim ti iikam whiekakam siya naingwowiya saiirsi. Yokwo Komii saiir yayi hiniina boinka,

mi ini mi owin kara ti Juda iikam tani simakar mi owin mi kara mwai wi kiriir inig iir hainan prapas waowi. ¹⁰ Mi Yokwo Komii saiir yai kwira saeya ha boinkika, kima iikamim Juda iikam tani, kima maingimairga dwo Juda iikamim simakain. ¹¹ Mi haimii whirin yo hiniina boinkikin, kima iikamim Juda iikam tani, kima Biyan Inkam Komii siir inig iir hainan prapraski. Mi iikam whiekak kimarim, siir inig iirin nhamii nhamii kipi hainan prapraski. ¹² Profet inkamin Aisaia siya Yokwo Komii saiirin hiniina win boinkikin, mhoiya inkam nwirin wi sipi niti, yo Jesini isidin siirgin Devidni adin mi iikamim Juda iikam tani hinda tinda nwowim, simiirin wi siyar kigiski. Mi sima wi hiniina naingwo aingwo tibmii kini, simiirin wi

siya nanmaiwarkainaei.

¹³ Adi Komii siyairgin, krimiir naingwo tibmii kina sair bwamki bwamin. Kara ha naingwowi, maigimaiga mi iripa nongwomamair aei siyiuin yo kimiir dinkinukikai. Mi Adi Komii siir naeyuin siir dimin kirie krieyim wi kimiir nwoki whinknsiis haiginuwim, ta Adi Komii siiram kima nwowa siya nanmaiwarkainam. Iriig.

Pol siya siir mi airam maigimaigakin.

¹⁴ Ti kariir akamim, kara bidi yinokninkin, kima iikam wadiekim mi Adi Komii siir yai imiirin kimar yinokninkin. Mi irni nwirniyin kimar mi owimwarkaiyuwi, wi digar mi owi. ¹⁵ Mi yokwowa ti digworaekwo imiira igao yai kara winboinkiya, kimiiram, kara bi nididgin simiir boinmimauusiyin. Nungaka. Kara minsi winkikin, kima wi pi naingwo owouwisi, ti digworaekwo imiirin. Dimusi rani, kariirin Jisis Kraiis siir aposel inkam nwowamin Adi Komii siya nokmon okwo haiginugin. ¹⁶ Mi kara siir miyan inkam asi nwokin, iki Juda iikam tani simiirsi nini miriyyuwim. Mi an kara ini pris inkamnan ywowin, Adi Komii siir yai win kibiya sair boinmimauuwam simiir. Mi iya sima Jisis Kraiis siiram naingwo tibmii kini mi Adi Komii siir naeyuin simiirin dimin whirki kimbu kamae nwohaiginuwi, siir whwonkam idain mi simiirin kara swoki hauugi, diminin Adi Komii siir hauugiyin siir hariinan mi siya bigi wi nasmirwaiyar nwoki owim sima siir iikam kingi kin nwowam. ¹⁷ Mi an kara Kraiis siir inkamkin mi kara maigimaiga asi nwowi ta

miiya Adi Komii siira kara mriiyya sairamn.
 18 Kara pi dimin whir wara boin tani, kara miiyim kara mriiyyim Krais siya whindiriraerarim kariir, pi simiir boini, iikamim Juda iikam tani sima wi siir yai aiir nwoki wakaeyoknam mi wa nwoki aingwo tilmii kinim. Mi ti yaimin diminim kara tirim siya whinkinsiis haiginugin.
 19 Kariirin Adi Komii siir naeyu ieyar whinkinsiis haiginugin, dimin kirie komiiyim biyya iikamki kig karam nwowim simiirin. Mi kara Jisis Krais siir yai win kibi kibiyim om komii Jerusalem hirankar boinmimauunaniyin, ini nu Ilirikam hirar yadigiuwin. 20 Mi ti diminim kara tirim, kariir kwoin komiiyin, simar nwokin, krais siir yai win kibiya sair boinmimauuwamin, iki iikam nhirim, om nhiranim simiir hiranim wakae karamae nwowim simiir. An wi iki omoman kam nhirkim sim niki boinmimauuwim, wi sim pi swoki boinmimauuwisi. Kara yinin inkam nwirkin ninansiin okwogikin omaka siir idwo haigin mriiyim pi boriisopi. 21 Niingaka. Kara Yokwo Komii sair yaiyim simiir wakaeyokna apam tiri, saeya hinina boinka, iikamim Krais siir dimin taemin imiir kig karam nwowim wi sima kigi siirin. Mi iikamim biyya siir yai aiir wakae karamae nwowim sima wa ninokninkini siir yai aiirin. Iriig.

Pol siya om komii Rom hiran iikamim simiir kignakiyam tirkin mi nu Spen hiriir namim warar mi tiri.

22 Inokinokin kara kimiir kignakiyam ina naingwowin, kariirin ta mi aeyar kwipiyaokii mi kara kimiir kignakiyam in paninsi yitsi. 23 Biewii

biewiiyim namkiyim, kara kimiiram nitima naingwokin. Mi tariinanin kariir miyim tapairin ini dig ywogigim. ²⁴ Mi tariinanin kara kimiir kignakiyam tiri mi nu Spen hiriirin pi mhoiia nwoki amim. Mi kara, kimaka warauur nini gwo ae sasaenakii mi kariirin wi siyuam kima nwoki whinkiyansa haiginugiyim nu Spen hiriir namamin. ²⁵ Mi tariinanarin kara pi om komii Jerusalem tiriir swoki ami Adi Komii siir iikamim hiranim simiiram. ²⁶ Mi iikamim naingwo tibmii kniiyim nu Mesodonia mi nu Grik hiranim sima kwoin whiruwa bidi ywokiyim, umir haingiriyu haiginkiyim, Adi Komii siir iikam paeprikabim om komii Jerusalem hir nwowim simiiram. ²⁷ Kwoin whiruwa sima simar nwokikin hiriinan tiramin. Mi sima om komii Jerusalem hiran iikamim simakan dinaukakim. Iya Juda iikamim sima boinmimauuwa yai win kibi kibiyim iikamim Juda iikam tani simiir, sima naingwo tibmiiyam Jisis Kraiis siiram, saiirsika. Mi ini mi owin, sima Juda iikam paeprikabim om komii Jerusalem hiranim Adi Komii siirim, simiir mi whinkinsiisim, ta simiir dinau aiiir digiyam. ²⁸ Biyyin, kara pi ti diminin siir tiram niki ami mi ti umirim sima haingiriyu hauugiyim kara simiir nikini onkwo hauugigi. Mi kara nu Spen hiriir namim tiri mi bi wi kimiir nikini kigigi. ²⁹ Mi iya kara kimiir kigam tiri, kara hiriia naingwowi Kraiis siir dimin miyik miyikim wi kariirar nakaisikini. Mi kara simiirin wi kimiirar mi whinkinsiis haiginuwi.

³⁰ Ti kariir akamim kara kimaka srii komiigakin. Dimusi rani, kima Jisis Kraiis siirim naingwokwonanaei mi Adi Komii siir

naeyɔ siir kirɛya kɪma ɪrni nwɪrniyamɪn ɪna ninan aɪngwokwowɪm. Mɪ kara ha naɪngwowi, kɪma Adi Komii siiramɪn kariiram wara dɪnkɪn kwɪsboɪn ³¹ kariir whɪnkɪnsiis haɪɪɪɪuwam, tɪ iikamɪm nu haɪmii Juda hɪranɪm, kariirɪn wɪ sɪma pɪ nɪsomaowisi. Mɪ kɪma siiramɪn tɪ umɪrɪm kara hauwi Adi Komii siir iikamɪm om komii Jerusalem hɪranɪm sɪmiir siiram warar timɪ kwɪsboɪn, sɪma wɪ maɪrgɪmaɪrga nwokɪ owɪm. ³² Mɪ Adi Komii siya ha naɪngwowi kara kɪmiir winɪ kɪgnaki mɪ kara wɪ kɪmaka ninɪ ongwomamaɪr aesasaenakiyɪm. ³³ Kara ha naɪngwowi, Adi Komiiyɪn yɪpɪkɪn krɪma nongwomamaɪr aeni bwam nonkwowɪn, siya ɪni whɪekak kɪmakar nwowɪn. Kaimwoka. Iriig.

16

Pol siya iikamɪm sɪmiir nokboɪnmamaɪrgikɪn.

¹ Kara kɪmiirɪn wig ɪra saiir boɪnkii, saiir ɪnɪɪɪn Fibika saeya Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna api wiga. Mɪ iikamɪm Adi Komii siiram naɪngwo tɪbmɪiyɪm om Senkria hɪranɪm sɪmiirɪn saeya whɪnkɪnsiisika. ² Kara kɪmiirɪn ta wig aiirɪn mɪnam boɪnmauu wakaekii, kɪma saiir nokboɪnmamaɪr haɪɪɪɪuwɪm kɪma nokboɪnmamaɪr haɪɪɪɪuwa iki iikam nɪhɪrɪm Adi Komii siiram naɪngwo tɪbmɪi kɪnɪm sɪmiir, saiir hɪriinan. Mɪ kɪma saiirɪn siyɔ mɪiyɪk ɪiirar tɪr siyɔɪɪn Adi Komii siya naɪngwowɪn kɪma tɪram saiir. Mɪ dimɪnɪn saeya haiyam naɪngwowɪn saiirɪn whɪnkɪnsiis haɪɪɪɪu. Dimusi rani, kariirɪn saeya whɪnkɪnsiis haɪɪɪɪugɪn mɪ iikam nɪhɪrɪm sɪmiirɪn ɪriipa hɪriinan.

³ Mi ta kariir nokboinmamaira kima Prisila mi sair kam ieya Akwila sowirwai tini boinu yo sowa Jisis Krai siir mi kibiya kanaka miriigo. ⁴ Mi biya sowawaiyin parii parii naowim kariir whindiriraersi. Kanakana rani, sowirsi maigimaiga, iki iikamim hinda tinda nwowim Juda iikam tani naingwo tibmii kinim yim sima iriipa hiriinan maigimaiga bidiyar mi owim sowiramwaiyin. ⁵ Mi kima iikamim sowirwai omaka hirar haingiriyu idwokai hainaniyim Adi Komii siir inig iir, simiir ha boin, kara simiir nokboinmamaigikin. ⁶ Mi Maria sairin ha timi boin, kara sair nokboinmamaigikin. Saeya kimirin dimin taemin kasa bi whindiriraerar haiginuga. ⁷ Mi kima Andronikas mi Junias sowirin ha timi boin, kara sowir nokboinmamaigikin. Mi ti Juda inkam nwisso sowa kanakar ninkin huyokiyokaigwo maeyauwa mi biye miriia sair. Mi aposel kamim sima sowir bidi sibgu inokninkinim. Mi biyarin kara Krai siiram niki aingwo tibmii kin kamaeyar niki owa mi ywo sowa sairar naingwo tibmii kingwo.

⁸ Mi kima Aplietas siirin ha timi boin, kara siir nokboinmamaigikin. Siya kariir nomiyau kibikin, Biyan Inkam Komii siir mi aair miriigin. ⁹ Mi kima Eban siirin ha timi boin, kara siir nokboinmamaigikin. Siya Biyan Inkam Komii siir mi aairin kanakar miriigin. Mi kima Stekis siirin warar timi boin kara siir nokboinmamaigikin. Dimusi rani, siya kariir nomiyau kibikin. ¹⁰ Mi kima Apelis siirin ha timini boinu, kara siir nokboinmamaigikin,

kara iikam nhirim simiir yai wakaekin siya Krais siir siyugɛ siyɛu iirar napkin. Mɛ siirin iikam biyɛ nhirim siyɛu biyɛ sima tirhaiginiuwɛn mɛ siya hiriinansi bi nwokin. Mɛ Aristobyulas siir omakan iikamim simiirin ha timi boin, kara simiir nokboinmamaɛrgikin. ¹¹ Mɛ kɛma Herodion siirin kariir isidin siir inkamɛn siirin pi ha boin kara siir nokboinmamaɛrgikin. Mɛ kɛma iikamim naingwo tibmii kɛniyim Nasisas siir omaka iruwanim simiir wi ha timini boinu, kara simiir nokboinmamaɛrgikin.

¹² Mɛ kɛma Traifina mɛ Traifosa sowiirin ha tini boinu, kara sowiir nokboinmamaɛrgikin. Biyan Inkam Komiiyin siir miyim kiigi sowa ninkiko. Mɛ kɛma ta wiga Pesis dapiya sairin ha timi boin, kara sair nokboinmamaɛrgikin. Saeya kariirgi kariir nomiyau kɛnga. Mɛ saeya Biyan Inkam Komii siir miyim pranae pranae bi mɛriiga. ¹³ Mɛ kɛma Rufas siirin wi ha tini boinu, kara siir nokboinmamaɛrgikin, ti inkamɛn Biyan Inkam Komiiyin siir siyɛuɛn siir sibgu apiyin. Mɛ siir yopiya, ya ini kariir yopiinan warar mɛ owa. ¹⁴ Mɛ kɛma Asin Kritas, Fligon mɛ Hemis Patrobas Hemas mɛ iikam nhirim naingwo tibmii kɛniyim simaka hir nwowim simiirin ha tini boinu, kara simiir nokboinmamaɛrgikin. ¹⁵ Mɛ kɛma Filologas mɛ Julia mɛ Nerias mɛ siir yokman aeya mɛ Olimpas siya mɛ iikam nhirim Adi Komii siirim simiirin wi ha tini boinu, kara simiir nokboinmamaɛrgikin.

¹⁶ Mɛ Kɛma iikamim warauranim irira nwinwira kɛma kɛmar dokboinmamaɛrna. Mɛ iikamim naingwo tibmii kɛniyim, Adi Komii siir inig iir haingiriyɛu hainaniyim hinda tindainim yim sima

iriipi hiriinan, wi kimiir mi okboinmamairgii. Iriig.

Nikopkaigiyan yai aeya

17 Ti kariir akamim, kara kimiirin minsi boinmauugi kima mintirao. Kimiirin wi iki iikam biyeyim sima pi ninikibirisi isidin whisa nwowam, Adi Komii siir yayim Kima wakaeyim biya simiirsi. Mi ta simiir hiriinan yayia dimin taeminim iikamki naingwo tibmii kiniiyim, wi saeya kikinwaisiigi mi kima ti hiriinan iikamim simiir kingiin kipi nwo. 18 Mi ti hiriinan iikamim yim Biyan Inkam Komii siir mi imiir bi miriigim. Nungaka. Yim sima, simiir kwoin imiirar napikim, ti hiriinan dimin iir tiramin. Mi sima pa priiyiksasae hiir kinaop itkaigai boinami mi iikamim ha niki aingwowim sima yaimwowa boini. 19 Mi wim kima Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apikim mi iikamim hinda tindanim sima kimiir inig iirim bidi haigin idwokiyim mi tariigina kara kimiirin maigimairga komiiga. Kara ha naingwowi, kima siyu kibi iir sibgu inokninkin. Mi kara pi boriisopi kima iki dimin biyeyim simiir tirim. Nungaka. 20 Kimiir kwoin imiirin Adi Komii siya tirkikin, iripa nongwomamair aeyam. Mi wi kimimin tani, Setan siirin wi siyar nonkwon#womwairninkin iuguskii mi siirin wi siyar ninibrombrop itkini. Kara ha naingwowi krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis siir naingwobumbuwa wi kimakar nwoki owim.

21 Mi Timoti siya kanakar miriiyin, kimiirin siya nokboinmamair haiginugikin. Mi Lusias, Jeson mi Sosipata, kariir isidin, yim sima kimiirin wara mi okboinmamairgikim.

²² Kara Tetiaskin, ta yokwowa Pol siira kara whin winboinkika. Mi an kara iriipi hiriinan kariir nokboinmamaira simiiram mi boinkika.

²³ Mi Gaias siya inkamin nae Pol kariir diriraerar hauu aeyin, ti inkamin siir omakain iikamim naingwo tibmiiyim iripa sima haingiriyu owiya yo iriipi hiriinan, siir nokboinmamaira kimiir mi boinkika. Mi Esrastas inkanin gavmani yokwo digworaekwo winiyin, ti om komii siiranin mi krimiir nomiiyau ieya Kwotas yo sowa iriipi hiriinan sowiir nokboinmamaira kariiram mi winboinkika.

²⁴ Kara ha naingwowi Biyan Inkam Komii Jisis Krai siir naingwombumbuwa, saeya kimakar dwokripkai. Ta yaiya saeya kaimwo ywokiya. Iriig.

Kima Adi Komii siir inig iir hainan.

²⁵ Mi kima wi asi niti Adi Komii siir inig iir hainanam siyairgin kimiir naingwo tibmii kana saiir whinkinsiis haiginuwi, hiriayar nokwoyokiyokigiyamam. Mi Krai siir yai win kibiya kara boinmimauua Adi Komii siya haigiprakaiya krimiirsi, tariinan saeya idwowiya bidi yimbiamama. ²⁶ Mi tariinanin ta yaimwokyaimwowa idowiyakidowiya bidi yimbiamkiya Yokwo Komii saiirin. Mi Adi Komiiyin yipikin omwai hiriayar waiyayokiyokikaeyamiyin, siya krimiir bidi boinkiyin, siir yai aiir boinmimauuam iki iikamim hinda tindanim simiir mi sima wa nwoki aingwo tibmii kinim.

²⁷ Kara ha naingwowi, krima Adi Komii krimiir Wanin siir inig iir hainanprapraski, yipikin

digworaekwo whiekakim simiir ninokninkin digin. Krɪma siir inig iirɪn inokɪnɪkar hainanpraprasnanae digworaekwoim Jisis Krais siya tirim krɪmiir simiirsi, ta yaiya ini kaimwo ywowa. Iriig.

Yai Win Kibiya
The New Testament in the Sepik Iwam Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Sepik Iwam long
Niugini

copyright © 1989 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Sepik Iwam (Iwam, Sepik)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 Mar 2023 from source files dated 9 Oct 2020

5350dc83-93b2-5000-9c98-dcdb728ba84f